
**IZVJEŠTAJ O RADU
FONDA ZA INOVACIJE CRNE
GORE I FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ
ZA 2023. GODINU**

Mart 2024.

Sadržaj:

1. SAŽETAK	3
1. UVOD	4
2. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE.....	4
2.1. Djelatnost Fonda za inovacije	4
2.2. Organizacija i organi Fonda	5
2.3. Donatorska podrška za izgradnju kapaciteta	5
3. PREGLED REALIZOVANIH PROGRAMSKIH LINIJA	8
3.1. Programska linija predakceleracije startupova	9
3.2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova	9
3.3. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta	9
3.4. Programska linija za jačanje inovativnosti novoosnovanih ili postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća	13
3.5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska	15
3.6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture	17
3.7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	19
3.8. Programska linija za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	20
4. MEĐUNARODNA I MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA	21
5. PROMOTIVNE I EDUKATIVNE AKTIVNOSTI	24
6. FINANSIJSKI ASPEKTI POSLOVANJA	25

Sažetak

Fond za inovacije Crne Gore, iako relativno mlada institucija, ostvarila je značajne rezultate u 2023. godini, potvrđujući svoju vitalnu ulogu u koordiniranju, sprovođenju i finansiranju mjera državne inovacione politike. Devetočlani tim je, uz stručnu podršku međunarodnih eksperata, uspio da u 2023. godini kreira i implementira 8 programa podrške, koji podržavaju razvoj inovativnih ideja od samog početka do komercijalizacije i namijenjeni su svim akterima inovacionog ekosistema.

U 2023. godini, Fond je finansirao 68 projekata u iznosu od oko 2 miliona EUR. U okviru Programske linije predakceleracije startupova, opredijeljen je budžet u iznosu od 100.000 EUR, i nakon eksterne evaluacije je za finansiranje odabran program BoostMeUp koji će se implementirati do 31. marta, 2024. godine. Kada je riječ o mentorskoj i finansijskoj podršci startup zajednice, Fond je u okviru Programske linije podrške ranoj fazi startupova finansirao 14 projekata u iznosu od 463.420,30 EUR. Programska linija za provjeru koncepta podržava projekte koji se nalaze u ranoj fazi tehnološke spremnosti i u okviru ove linije je finansirano 7 projekata u iznosu od 236.010 EUR. U okviru Programa za jačanje inovativnosti novoosnovanih ili postojećih MMSP finansirano je 8 projekata u iznosu od 986.488 EUR. Kroz program Vaučeri za patentnu zaštitu finansirano je 14 prijave u iznosu od 33.272,16 EUR. U okviru Programske linije za podsticanje inovacione kulture, Komisija je pozitivno ocijenila 9 projekata kojima je dodijeljeno ukupno 50.000 EUR, dok je za programsku liniju za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije izdvojeno 84.100,00 € za 10 projekata.

Pored sedam programskih linija koje se finansiraju iz budžeta Fonda, tokom 2023. godine je otvoren je i Javni poziv za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji. Ovaj program predstavlja međuresornu saradnju tri ministarstva: Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva ekonomskog razvoja i Ministarstva energetike i rudarstva, a Fond je prepoznat kao implementaciono tijelo. Za implementaciju pilot faze ovog Programa za 2023. godinu obezbijedeno je 1.000.000,00 € iz sredstava Ministarstva ekonomskog razvoja.

Svi finansirani projekti prošli su stručnu, međunarodnu, nezavisnu evaluaciju od strane preko stotinu inostranih evaluatora upisanih u bazu Fonda. Značajna potvrda da je sistem evaluacije koji je uspostavljen, priznat od strane relevantnog međunarodnog tijela je akreditacija programa podrške Kolaborativni grantovi za inovacije za Plug-in šemu od strane Evropskog savjeta za inovacije (EIC), što omogućava korisnicima Fondovog programa lakše finansiranje iz EU sredstava.

O efikasnosti Fonda i njegovom doprinosu i jačanju inovacione klime u Crnoj Gori, svjedoči i izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2023. godinu, u kojem je naglašena dobra saradnja Crne Gore sa Evropskim savjetom za inovacije, kao i značaj programskih linija podrške razvoju inovacija koje sprovodi Fond.

U protekloj godini Fond se posvetio umrežavanju kako sa regionalnim tako i evropskim agencijama u cilju pripreme projekata iz oblasti inovacija za EU Fondove. Takođe, važno je naglasiti da je Bojana Femić Radosavović, izvršna direktorica Fonda za inovacije, izabrana za potpredsjednicu Odbora za inovacije, konkurentnost i privatno javna partnerstva (CICPPP) i time dobila priliku da predstavlja Crnu Goru u važnom tijelu Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu (United Nations Economic Commission for Europe-UNECE).

Pored toga, Fond je u 2023. godini radio na brojnim aktivnostima, kao što je projekat, Edu Robotić, kao i imao aktivno učešće u promociji nauke i inovacija u cilju informisanja inovacionog ekosistema. Realizovani su brojni događaji, kao što su dva online hakatona, kao i regionalni skup „Inovacioni ekosistemi u Crnoj Gori i regiji“.

1. Uvod

Fond za inovacije Crne Gore, osnovan u septembru 2021. godine, predstavlja krovnu državnu instituciju u implementaciji mjera i programa inovacione politike namijenjene mikro, malom i srednjem preduzetništvu, kao i transferu tehnologija sa naučno-istraživačkih institucija. Ključni cilj Fonda je da kroz prodiranje inovativnosti crnogorske privrede podstakne ekonomski rast i konkurentnost Crne Gore.

Ovaj izvještaj pruža detaljan pregled aktivnosti, dostignuća i projekata na kojima je Fond radio u 2023. godini. U ovom izvještaju će se govoriti o različitim aspektima rada, počevši od opštih informacija o poslovanju kao što je djelatnost, organizacija i organi Fonda. Zatim će biti prikazan detaljan pregled realizovanih programskih linija sa fokusom na ciljeve programa, raspoloživosti budžeta, kao i brojem odobrenih projekata i iznosima dodijeljenih sredstava. Nakon toga, biće riječi o međunarodnoj i međuinstitucionalnoj saradnji, ističući važnost ovih aktivnosti. Dodatno, u izvještaju će se govoriti i o promotivnim aktivnostima u koje je Fond sprovodio u cilju informisanja kako inovacione tako i šire zajednice. Na kraju, pružiće se detaljan pregled finansijskog aspekta poslovanja, gdje se prikazuje način raspolaganja nacionalnim budžetom.

2. Opšte informacije o Fondu za inovacije Crne Gore

2.1. Djelatnost Fonda za inovacije

Osnovna djelatnost Fonda za inovacije obuhvata sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora. Pored osnovne djelatnosti, Fond obavlja i druge djelatnosti:

- sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odlukama Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju;
- pružanje tehničke podrške Savjetu;
- utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Društva;
- promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- podsticanje javno-privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;
- tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, međunarodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera tehnologija;
- nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Društva.

Fond za inovacije je nastao kao specijalizovana institucija koja okuplja unutrašnje i spoljne stručnjake za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, finansiranje od strane EU, finansijsko upravljanje, evaluaciju projekata i praćenje potreba za sprovođenje Vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim

kapacitetima crnogorskih preduzeća i podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Različiti programi Fonda treba da dovedu do efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšaju inovacije u privatnom sektoru.

2.2. Organizacija i organi Fonda

Fond za inovacije Crne Gore trenutno ima devet zaposlenih, raspoređenih na sljedeće pozicije: izvršna direktorica, tri menadžera programa, menadžer za međunarodnu saradnju i finansije, asistent menadžera, samostalni stručni savjetnik za finansije i platni promet, samostalni stručni savjetnik za pravne poslove i javne nabavke i izvršna sekretarka.

Uvođenjem novog programskog okvira u 2023. godini koji je značajno diversifikovaniji i kompleksniji u odnosu na programski okvir iz 2022. godine, uvođenjem GBER-a u programe Fonda, Pravilnika o nabavkama za korisnike programa Fonda koji nisu u obavezi da primjenjuju Zakon o javnim nabavkama, javlja se potreba za jasnijim definisanjem opisa poslova, te preuzimanjem nadležnosti za procese na nivou srednjeg menadžmenta i veće samostalnosti i odgovornosti srednjeg menadžmenta u utvrđivanju ciljeva i zadataka. Stoga, može se očekivati povećanje broja, kao i promjena strukture zaposlenih.

Kada je riječ o organima Društva, u Fondu su to Odbor direktora i Izvršni direktor. Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore u 2023. godini održao je ukupno 11 (jedanaest) sjednica.

U toku 2023. godine Odbor je jednom promijenio svoj saziv, te je na sjednici Vlade Crne Gore, održanoj 03. avgusta 2023. godine doneseno rješenje o imenovanju članova četvrtog saziva Odbora direktora Fonda za inovacije i taj sastav se nije mijenjao do kraja godine.

Na sjednicama Odbora održanim u toku 2023. godine, Odbor direktora Fonda donio je sljedeće Odluke:

- Odluka o izboru Predsjednika Odbora direktora;
- Odluka o imenovanju Ekspertske komisije za ocjenu projekata za Program za jačanje inovativnosti novoosnovanih ili postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća;
- Odluka o imenovanju Ekspertske komisije za ocjenu projekata za Program podrška ranoj fazi razvoja startupova;
- Odluka o imenovanju Komisije za evaluaciju projektnih prijava u okviru Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji.

Odbor direktora Fonda za inovacije, u toku 2023. godine usvojio je sljedeće pravilnike/izvještaje:

- Pravilnik o evaluacionom procesu;
- Pravilnik o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar;
- Pravilnik o zabrani konflikta interesa i tajnosti povjerljivih podataka.

Kada je riječ o Izvršnom direktoru, Vlada je na sjednici održanoj 4. novembra 2021. godine imenovala dr Bojanu Femić Radosavović za izvršnu direktoricu Fonda na period od četiri godine.

2.3. Donatorska podrška za izgradnju kapaciteta

U toku 2023. godine, donatorska podrška bila je usmjerena ka jačanju kapaciteta Fonda za inovacije Crne Gore, sa ciljem unapređivanja upravljanja i razvoja programskog okvira, te usklađenosti sa evropskom inovativnom politikom i drugim relevantnim pravilima. Značajnu podršku i tokom 2023.

godine pružili su Evropska Unija kroz projekat *Jačanje kapaciteta za podršku implementaciji Strategije pametne specijalizacije-TASIS3* i UNDP (Program Ujedinjenih nacija za razvoj) sa podrškom finansiranom od strane Kraljevine Norveške. Oba programa su uspješno okončana u 2023. godini.

Kroz ova dva programa nastavljeno je sa nizom specifičnih treninga i obuka koje su počele u 2022. godini. Samim tim, tokom ove godine sprovedene su studijske posjete, seminari i obuke na teme poput pripreme grant šeme, implementacije javnih poziva, osiguravanja transparentnosti u procesu selekcije projekata, kreiranja efikasnog okvira za praćenje implementacije projekata, mjerenja rezultata projekta, pravila državne pomoći, procedura nabavki, zaštite prava intelektualne svojine, IPA procedura i drugih relevantnih oblasti. Navedene aktivnosti imale su ulogu u jačanju stručnosti Fonda, kako za efikasno upravljanje, tako i za usklađenost sa najnovijim standardima i procedurama u oblasti inovacija. Ove kompetencije zaposlenima u Fondu omogućavaju uspješno vođenje kompleksnih programa i projekata, koji se finansiraju kako iz državnog budžeta tako i iz Evropskih fondova.

Podrškom Evropske Unije data je podrška uspostavljanju funkcionalnog inovacionog ekosistema zasnovanog na S3 konceptu kroz izgradnju institucionalnih kapaciteta i unapređenje inovacionih kapaciteta crnogorskih mikro, malih i srednjih preduzeća. Jedan dio aktivnosti ovog projekta bio je direktno usmjeren na podršku osnivanju i izgradnji kapaciteta Fonda za inovacije Crne Gore u cilju omogućavanja dobrog upravljanja, kreiranja visoko relevantnih inovacionih programa koji omogućavaju usklađenost sa najsavremenijim evropskim smjernicama i politikama u oblasti inovacija kao što su javne nabavke, propisi EU o državnoj pomoći, prava intelektualne svojine i sl. Tako su kroz ovaj projekat angažovani međunarodni konsultanti za upravljanje programima, državnu pomoć i javne nabavke koji su pružili stručnu pomoć zaposlenima u Fondu.

U ovoj godini, kroz ovaj program, održan je niz jednodnevnih i višednevnih obuka, kao što su: Javne nabavke u sklopu EU projekata (januar 2023.), Izrada koncepta za Grant šemu (januar 2023.), Postupak odabira projektnih prijedloga (jun 2023.), Prijava na programe Horizon – iskustva korisnika iz Hrvatske (oktobar 2023.), Značaj međuinstitucionalne saradnje u oblastima pametne specijalizacije (S3) (novembar 2023.).

Projektom je obuhvaćena studijska posjeta organizovana od 9. do 12. oktobra 2023. godine relevantnim institucijama u Sloveniji i Hrvatskoj radi razmjene iskustava i dobrih praksi u poslovanju.

U Sloveniji zaposleni su posjetili Inkubator univerziteta Ljubljana (LUI), koji pruža podršku startup kompanijama. Tokom sastanka u LUI-u, predstavnici Fonda su se susreli sa predstavnicima iz SPIRIT-a (Agencija za razvoj preduzetništva Slovenije) i Fill Rouge Capital-a - Investicioni fond rizičnog kapitala, čiji je osnovni cilj investirati u mlade preduzetnike, startapove i scaleup kompanije, kao i jačanje preduzetničkog ekosistema u Hrvatskoj. Takođe, posjetili su i Ministarstvo visokog obrazovanja, nauke i inovacija, gdje su dobili uvid u slovenački istraživački i inovativni sistem, kao i Strategiju pametne specijalizacije Slovenije. U Hrvatskoj, zaposleni su posjetili Institut Ruđer Bošković, najveći hrvatski naučno-istraživački centar, koji se bavi multidisciplinarnim istraživanjima i učestvuje u mnogim međunarodnim projektima. Održana je prezentacija o Institutu, EU projektima i transferu tehnologija. Takođe, posjetili su Hrvatsku agenciju za male i srednje preduzetnike, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), gdje su se upoznali sa radom Agencije i njenim programima. Posjetili su i Tehnički sekretarijat za Strategiju pametne specijalizacije, gdje im je predstavljena struktura implementacije i praćenja mjera S3. Zaposleni su takođe posjetili Agenciju za finansiranje i ugovaranje (CFCA), koja je dio sistema upravljanja projektima finansiranim od strane EU, te su im članovi CFCA-a predstavili svoje iskustvo u implementaciji IPA fondova. Posjeta je uključila i Rimac Technology, kompaniju sa sjedištem u Zagrebu, fokusiranu na inženjering, razvoj i proizvodnju visokoperformanskih tehnologija, gdje su zaposleni predstavili razvoj poslovanja, proizvodne jedinice i iskustvo u privlačenju sredstava iz EU fondova.

Osim organizovanih obuka i studijskih posjeta, kontinuirana podrška kroz ovaj program pružena je u raznim oblastima, uključujući: podršku pripremi programa za EIC Plug Grant šemu, podršku procesu odabira projekata unutar POC programa i Programa za jačanje inovativnosti malih i srednjih preduzeća, podršku u procesu pripreme i selekcije projekata kod programa za poboljšanje energetske efikasnosti,

sprovedene su obuke i pripremljen materijal za monitoring i evaluaciju Programa, kao i podršku razvoju organizacione strukture Fonda.

Fond je posredstvom UNDP-a dobio značajnu podršku za jačanje kapaciteta kroz projekat “Norveška za vas – Crna Gora”. Osnovni zadatak projekta je da poveća efikasnost i efektivnost podrške koja se pruža unapređenje kapaciteta, razvoju i transformaciji mikro, malih i srednjih preduzeća. Realizacijom ovog programa, koji okuplja relevantne institucije na nacionalnom i lokalnom nivou, omogućena je razmjena iskustava, dijeljenje dobrih praksi i identifikacija ključnih elemenata za unapređenje.

Okupljanjem svih uključenih strana na nacionalnom i lokalnom nivou kroz ovaj program omogućena je razmjena iskustava, dobrih praksi i drugih aspekata za poboljšanje, čime se doprinosi razvoju lokalne ekonomije, sa naročitim fokusom na digitalnu transformaciju, zelenu ekonomiju i inovacije. Projekat je usklađen sa relevantnim nacionalnim strategijama Crne Gore i ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija.

U 2023. godini, kroz ovaj projekat su organizovane tri studijske posjete za zaposlene Fonda koje su imale za cilj upoznavanje inovacionog sistema srodnih fondova i najznačajnijih institucija podrške razvoju inovacija.

Hrvatska-Zagreb (Februar 2023. godine) tri naša predstavnika prisustvovala su Taftie Insight Session - sastanku o transferu tehnologija i saradnji između akademije i privrede, prvom događaju organizovanom pod predsjedavanjem HAMAG BICRO u Zagrebu.

Španija-Sevilja (17-21 april) – Održana je studijska posjeta Zajedničkom istraživačkom centru (JRC) u aprilu 2023. godine, koji snažno podržava i saraduje sa agencijama/fondovima iz regiona, budući da su prepoznati kao glavni partneri za implementaciju strategija pametne specijalizacije. Troje predstavnika Fonda prisustvovalo je sastancima u Sevilji od 17. do 21. aprila 2023. godine.

Finska-Helsinki (28-30 avgust) – Studijska posjeta Finskom inovacionom ekosistemu obuhvatila je posjetu brojnim javnim i privatnim institucijama koje se bave politikama inovacija, finansiranjem i podrškom kompanijama. Cilj studijske posjete bio je prenos korisnog iskustva iz finških institucija odgovornih za inovacije i učenje kroz primjere dobrih praksi, uključujući implementaciju nacionalnih programa podrške inovacijama. Obimna agenda studijske posjete pružila je dobru priliku za razmjenu mišljenja, učenje i jačanje saradnje između crnogorskih i finških institucija koje dijele zajedničke misije.

Posjete su organizovane u sljedećim institucijama:

- Business Finland Venture Capital Fund (BFVC) koji kroz saradnju sa različitim fondovima doprinosi rastu i razvoju kompanija u ranoj fazi;
- Finnish Industry Investment Ltd (Tesi), državna investiciona kompanija koja ulaže u rastuće kompanije;
- Slush, neprofitna i globalno najveća konferencija startupova;
- Business Helsinki, servis grada Helsinkija koji ima za cilj da pomogne novim preduzećima i počenicima na putu prema uspjehu;
- Aalto University Innovation Services, nadležni za upravljanje komercijalizacijom izuma, intelektualne svojine i transferom tehnologije;
- Enter Espoo, institucija koja pomaže kompanijama i investitorima da imaju bolji pristup biznis mogućnostima;
- Finnish Business Angel Network (FIBAN), neprofitno udruženje privatnih investitora čija je misija da podstakne privatne investicije;
- Urban Tech Helsinki, inkubator za čista i održiva urbana rešenja koji podržava transformaciju biznis ideja u startupove;
- The Finnish Innovation Fund (SITRA), uticajan fond na nacionalnom i međunarodnom nivou, koji funkcioniše kao think tank i katalizator saradnje;
- Maria 01, inicijativa koju je pokrenula i finansirala zajednica 2016. godine i koja je u suvlasništvu grada Helsinkija, Startup fondacije i Helsinške agencije za preduzeća.

Ovim projektom podržana je digitalizacija administrativnih procedura unutar Fonda, angažujući kompaniju Infostream da unaprijedi postojeću IT platformu i prilagodi je novim pozivima predviđenim od strane Fonda.

Zaposleni su kroz donatorsku podršku stekli dragocjena znanja, iskustva i kontakte u oblasti inovacija, istraživanja i razvoja, što će im pomoći u unapređenju rada Fonda.

3. Pregled realizovanih programskih linija

Programske linije kojima je Fond podržao inovacionu zajednicu tokom 2023. godine su:

- **Programska linija predakceleracije startapova;**
- **Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova;**
- **Programska linija za provjeru inovativnog koncepta;**
- **Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća;**
- **Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska;**
- **Programska linija za podsticanje inovacione kulture;**
- **Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore.**
- **Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti**

Prvih sedam programskih linija finansirane su iz budžeta Fonda. Dok je tokom 2023. godine otvoren Javni poziv i za Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, koji je finansiran iz budžeta Ministarstva za ekonomski razvoj Crne Gore. Ovaj program je iniciran u okviru međuresorne saradnje tri ministarstva: Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva kapitalnih investicija, a u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3). U tom kontekstu, Fond za inovacije Crne Gore prepoznat je kao operativan, a kako je Statutom utvrđeno da je jedna od osnovnih djelatnosti Fonda upravo sprovođenje programa i projekata iz domena S3, te su se resorna ministarstva usaglasila da Fond bude implementaciono tijelo ovog programa.

U tabeli ispod prikazan je pregled svih programskih linija koje su realizovane u 2023. godini, sa budžetima koji su namijenjeni za programske linije, ugovorenim sredstvima i brojem odobrenih projekata.

Programske linije	Planirana sredstva	Dodijeljena sredstva	Broj podržanih projekata
Predakceleracija startapova	100.000,00	<u>100.000,00</u>	<u>1</u>
Podrška ranoj fazi razvoja startapova	350.000,00	<u>463.420,30</u>	<u>14</u>
Provjera inovativnog koncepta	350.000,00	<u>236.010,00</u>	<u>7</u>
Program za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	<u>1.000.000,00</u>	<u>986.488,00</u>	8
Vaučeri za patentnu zaštitu i razvoj pronalaska	<u>20.000,00</u>	<u>33.272,16</u>	<u>14</u>
Podsticanje inovacione kulture	<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>	<u>9</u>
Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	<u>80.000,00</u>	<u>84.100,00</u>	<u>10</u>
Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	<u>1.000.000,00</u>	/	/

Uvidom u ove podatke, može se zaključiti da je praćenjem potreba tržišta došlo do preraspodjele sredstava između određenih programskih linija. Tako je na primjer, Program za provjeru inovativnog koncepta pokrenut u isto vrijeme kada je i Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja objavilo Konkurs za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2023. godini, što je dovelo do preraspodjele ukupnog broja aplikacija na ova dva Javna poziva, pa nisu potrošena sva sredstva opredijeljena za ovu programsku liniju. Preostala sredstva sa ove programske linije su, uz saglasnost Ministarstva, preusmjerena na one programe za kojima je postojala veća tražnja zajednice, kao što su Program vaučera za patentnu zaštitu i razvoj pronalaska i Program podrške ranoj fazi razvoja startupova.

3.1. Programska linija predakceleracije startupova

Fond za inovacije Crne Gore je dana 8. maja 2023. godine objavio Javni poziv za strateško partnerstvo u sprovođenju predakceleracijskog programa za startupove. Javni poziv je bio otvoren mjesec dana, odnosno do 8. juna 2023. godine. Fond za inovacije je za ovaj Javni poziv opredijelio budžet u ukupnom iznosu od 100.000 EUR, koji je namijenjen sufinansiranju jednog predakceleracijskog programa.

Predmet ovog Javnog poziva bila je dodjela granta strateškom partneru koji bi bio transparentan posrednik u kreiranju i implementaciji predakceleracijskog programa za startupove putem kojeg se podržavaju preduzetnici u validaciji njihove inovativne ideje na tržištu i daljem usavršavanju startup projekata. Ovaj predakceleracijski program ima za cilj da obuči i podrži do 10 timova iz Crne Gore, tokom šestomjesečnog programa obuke.

Na Javni poziv pristigle su 2 prijave, a za finansiranje je nakon eksterne evaluacije od strane tročlane Ekspertske komisije, odabran program BoostMeUp, čiji je koordinator Inovaciono-preduzetnički centar Tehnopolis iz Nikšića a realizuje se u partnerstvu sa Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore, Univerzitetom Crne Gore, crnogorskim Telekomom i Naučno-tehnološkim parkom Beograd.

Izabranim timovima ponuđen je niz instrumenata koji im pomažu da bolje razumiju potrebe svojih klijenata, validiraju i unaprijede svoj preduzetnički projekat, poput obuka, istraživanja tržišta i identifikovanja prilika, mentorstva i eksterne ekspertize. Na kraju programa, koji se realizuje do kraja marta 2024. godine, učesnici će imati priliku da predstave svoju ideju pred panelom uspješnih preduzetnika, korporativnih predstavnika, eksperata i potencijalnih investitora.

Ukupan budžet za realizaciju BoostMeUp programa iznosi 133.080 EUR, od čega je iznos granta Fonda 100.000 EUR, a sufinansiranje konzorcijuma 33.080 EUR.

3.2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova

Fond za inovacije Crne Gore je 8. septembra 2023. godine raspisao Javni poziv za dodjelu grantova za podršku ranoj fazi razvoja startupova. Ukupna vrijednost poziva iznosila je 350.000 EUR, pri čemu je vrijednost pojedinačnog granta do 35.000 EUR (30.000 EUR za finansijsku podršku i 5.000 EUR za mentorsku podršku).

Cilj Programa je unapređenje startup zajednice u Crnoj Gori kroz finansijsku i mentorsku podršku, a program podržava startup projekte koji razvijaju inovativne proizvode s visokim potencijalom rasta na tržištu u raznim oblastima, uključujući i prioritetna područja pametne specijalizacije.

Javni poziv je bio otvoren do 20. oktobra 2023. godine i na njega su se mogli prijaviti timovi od dva do pet članova ili mikro preduzeća (u formi društva sa ograničenom odgovornošću) u privatnom vlasništvu, registrovana u Crnoj Gori ne duže od dvije godine u trenutku podnošenja prijave.

Do isteka roka, na Javni poziv pristiglo je ukupno 58 prijava, od kojih je nakon administrativne provjere, njih 50 upućeno na međunarodnu evaluaciju od strane Ekspertske komisije koju čine tri međunarodna eksperta. Nakon završenog prvog kruga ocjenjivanja, za drugu fazu je odabrano 28 timova koji su zadovoljili prag prolaznosti i koji su imali priliku da svoje ideje prezentuju uživo i odgovaraju na pitanja tročlane Ekspertske komisije.

Nakon završetka procesa evaluacije ovog izuzetno uspješnog poziva, pozitivno je ocijenjeno i preporučeno za finansiranje 14 projekata ukupne vrijednosti 463.420,30 EUR. Kako je ukupan budžet za ovaj poziv bio 350.000,00 EUR, to je bilo dovoljno za podršku 10 projekata. Ostala 4 preporučena projekta su takođe odobrena za finansiranje na osnovu saglasnosti ministarstva za preusmjeravanje preostalih neutrošenih sredstava sa druge programske linije.

Shodno navedenom, u okviru ovog programa finansiraće se 14 projekata čiji je ukupan budžet 522.936,36 EUR, od čega je Fond izdvojio sredstva za finansijsku i mentorsku podršku ukupne vrijednosti 463.420,30 EUR, dok sufinansiranje startup preduzeća iznosi 59.516,06 EUR.

Podnosilac prijave	Naziv projekta	Oblast	Iznos granta	Sufinansiranje podnosioca	Ukupan budžet projekta
Spectro solutions DOO Podgorica	Spectro Landfill FireWatch	Energetika i održiva životna sredina	35.000,00	3.380,00	38.380,00
Slavko Kovačević - DeepMark DOO Kolašin	DeepMark - Audio watermarking solution based on deep learning	Informaciono-komunikacione tehnologije	33.392,30	3.154,70	36.547,00
Lazar Ščekić Novagrid technology DOO Nikšić	WebPower: Innovating power system analysis through web-based solutions	Informaciono-komunikacione tehnologije	32.000,00	3.270,00	35.270,00
Milica Matović MyTurn DOO Podgorica	Development of MVP of MyTurn app	Informaciono-komunikacione tehnologije	32.900,00	3.100,00	36.000,00
Zorica Davidović-Jovanović - Loyalty wallet DOO Podgorica	Lollipop - mobile loyalty card aggregator	Informaciono-komunikacione tehnologije	34.660,00	3.500,00	38.160,00
Recrewty DOO Podgorica	Your AI professional selection consultant	Informaciono-komunikacione tehnologije	31.568,00	2.952,00	34.520,00
Deltahes DOO Nikšić	COMMON DATA STACK (DeltaSCADA, DeltaMES, DeltaERP, DeltaPMS, DeltaEMS)	Drugo	35.000,00	12.253,36	47.253,36
Stefan Vukmanović Starko DOO Podgorica	Starko One CRM	Informaciono-komunikacione tehnologije	31.100,00	2.900,00	34.000,00
Inovol DOO Tuzi	Vessel mooring device	Drugo	35.000,00	9.240,00	44.240,00
Bojana Savić AIBillie DOO Podgorica	AIBillie - Billing system with AI modules	Informaciono-komunikacione tehnologije	34.700,00	3.316,00	38.016,00
Milosav Miličić Ovio DOO Podgorica	Ovio - online two-sided marketplace platform for providing companionship services from trained partners for the socially isolated elderly	Informaciono-komunikacione tehnologije	34.700,00	3.300,00	38.000,00
Inovativa DOO Podgorica	netAI	Informaciono-komunikacione tehnologije	34.700,00	3.300,00	38.000,00
Techlab DOO Podgorica	Development of innovative RFID temperature - based system in agri-food cold supply chain (SmartSens)	Informaciono-komunikacione tehnologije	34.700,00	3.300,00	38.000,00
Dowather DOO Podgorica	Solar water generator DoWater	Energetika i održiva životna sredina	24.000,00	2.550,00	26.550,00

Od ukupno 14 rukovodilaca projekata, 4 su žene, dok su ostali muškarci. Što se tiče rodnog sastava projektnih timova, ukupno će biti angažovano 17 žena i 35 muškaraca, uz dodatna tri zaposlena koja će korisnici angažovati na osnovu pripisanih kvalifikacija.

Od ukupnog broja podržanih projekata 13 je iz centralnog regiona, a jedan iz sjeverne regije.

Korisnici granta su dužni da implementaciju svojih projektnih aktivnosti završe u roku od 6 mjeseci. Tokom tog perioda, dodijeljeni mentor pružiće podršku Korisniku granta u dijelu tržišnog usmjerenja, podizanja nivoa tehnološke spremnosti projekta kroz razvoj i definisanje prototipa, MVPa ili pilot proizvoda. Podrška je usmjerena i na formulisanje održivog poslovnog modela i pripremama za sljedeću fazu prikupljanja finansijskih sredstava.

3.3. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta

Program za provjeru inovativnog koncepta podrazumijeva podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja, kako bi se pružili dokazi da su novi proces ili tehnologija ostvarljivi i da potencijalno mogu imati komercijalnu primjenu.

Fond za inovacije Crne Gore je dana 08.05.2023. godine objavio Javni poziv za provjeru inovativnog koncepta, koji je bio otvoren do 25.06.2023. godine. Glavni cilj Programa za provjeru inovativnog koncepta bio je podrška inovacijama u ranoj fazi istraživanja, kako bi se osigurao predkomercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta, te jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora i naučno-istraživačkih institucija za istraživanje, razvoj i inovacije. Program podržava projekte koji imaju ranu fazu tehnološke spremnosti, od TRL3 do TRL4. Period realizacije projekata je najmanje 4, a najviše 12 mjeseci.

Fond je za ovaj program predvidio ukupan budžet za podršku projektima u iznosu od 400.000 EUR. Minimalan iznos podrške po projektu iznosio je 20.000 EUR, dok je maksimalan predviđeni iznos bio 40.000 EUR. Maksimalan intenzitet državne pomoći, kao i pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć) za privatni sektor iznosio je 70% za mikro i mala preduzeća, odnosno 60% za srednja preduzeća, dok je intenzitet pomoći za podnosiocima koji zadovoljavaju definiciju „organizacije za istraživanje i širenje znanja“, što ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona o kontroli državne pomoći, mogao dostići do 90% prihvatljivih troškova projekta.

Na Javni poziv za provjeru inovativnog koncepta pristiglo je ukupno 25 prijava, od kojih je 21 projekat prošao administrativnu provjeru i bio upućen na međunarodnu evaluaciju, dok 4 projektne prijave nijesu zadovoljile uslove Javnog poziva za ovu programsku liniju i kao takve su odbijene. Nakon završenog procesa evaluacije, u toku kojeg je svaki projektni prijedlog ocijenjen od strane tri nezavisna međunarodna evaluatora, i odabrana u odnosu na prirodu projekta, u konačnome je 7 projekata zadovoljilo uslov za finansiranje.

Podnosilac prijave	Naziv projekta	Oblast	Iznos granta	Sufinansiranje podnosioca	Ukupan budžet projekta
Elektrotehnički Fakultet, Univerzitet Crne Gore	Analiza potencijala upravljive potrošnje električne energije za osnivanje prvog agregatora u Crnoj Gori	Energetika i održiva životna sredina	34.330,00	3.820,00	38.150,00
Elektrotehnički Fakultet, Univerzitet Crne Gore	E-navigacija za non-SOLAS plovila	Informaciono-komunikacione tehnologije	38.620,00	4.291,00	42.911,00
“Ampleksa” d.o.o. Podgorica	Procijeni.me -> Platforma za procjenu nekretnina uz pomoć mašinskog učenja	Informaciono-komunikacione tehnologije	26.200,00	11.228,00	37.428,00
“E&T Healthy Bee” D.o.o. Podgorica	Higijenska pojilica za pčele	Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	39.750,00	17.035,00	56.785,00
“Logate” d.o.o. Podgorica	Modeli predviđanja i preporučenja za procese naplate u bankarstvu	Informaciono-komunikacione tehnologije	20.170,00	8.648,00	28.818,00
Javna Ustanova “Univerzitet Crne Gore” Podgorica	AIHeal-Zdravstveni sistem baziran na vještačkoj inteligenciji	Informaciono-komunikacione tehnologije	40.000,00	4.444,00	44.444,00
“Digitalsmart” d.o.o. Podgorica	Solar Katun	Informaciono-komunikacione tehnologije	36.940,00	15.831,00	52.771,00

U odnosu na ukupan budžet svih odobrenih prijava, koji iznosi 301.307 EUR, finansiranje od strane korisnika granta čini 22% budžeta, dok sufinansiranje od strane Fonda iznosi 78% istog.

Od ukupno 7 rukovodilaca projekata, jedna je žena, dok su ostali muškarci. Kada je u pitanju rodni sastav projektnih timova, ukupno će biti angažovane 4 žene i 27 muškaraca. Svi podržani projekti su iz centralne regije.

Ukupna iskorišćenost planiranog budžeta za ovaj Javni poziv iznosi 236.010 EUR, dok preostala raspoloživa sredstva kroz predmetni program iznose 163.990 EUR. Fond se obratio Ministarstvu prosvete, nauke i inovacija sa zahtjevom za preusmjeravanje sredstava na one programske linije gdje je postojala veća tražnja zajednice u odnosu na raspoložive budžete, što je, nakon dobijanja saglasnosti, i realizovano.

3.4. Programska linija za jačanje inovativnosti novoosnovanih ili postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća

Javni poziv za jačanje inovativnosti novoosnovanih ili postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća otvoren je 01. juna na osnovu istoimenog Programa sa rokom za dostavu prijava do 01. septembra 2023. godine. Ključni ciljevi ovog Programa su:

- Povećanje inovativnosti MMSP-ova uvođenjem procesnih inovacija ili razvojem novih ili poboljšanih tržišno orijentisanih proizvoda, usluga ili tehnologija,
- Uvođenje novih ili poboljšanih proizvoda, usluga i tehnologija na tržište,
- Uvođenje novog ili značajnog poboljšanog načina obavljanja poslova,
- Jačanje kapaciteta osoblja MMSP-ova za istraživanje, razvoj i inovacije,
- Unapređenje poslovanja novoosnovanih MMSP-ova s naglaskom na upravljanje preduzećem.

Ukupna vrijednost poziva je 1.000.000 EUR, dok je iznos dodijeljenog granta iznosio od minimalnih 50.000,00 do maksimalnih 200.000,00 EUR. Maksimalan intenzitet pomoći male vrijednosti koja se dodjeljuje u okviru ovog Javnog poziva je do 80% prihvatljivih troškova. Na Javni poziv su mogla da se prijave mikro, mala i srednja preduzeća u skladu sa definicijom u Prilogu 1. Uredbe GBER, kao i novoosnovana preduzeća.

Programom se podržavaju projekti čija je tehnološka zrelost izvan faze dokazivanja koncepta, ali koja još nijesu spremna za tržište, tj. ona čiji je tehnološki nivo razvoja projekta između TRL 5 i TRL 8, odnosno nalaze se u fazi eksperimentalnog razvoja.

Do isteka roka na Javni poziv pristigla je ukupno 51 prijava, a nakon administrativne provjere, njih 35 upućeno je na međunarodnu evaluaciju, koju čine po tri nezavisna eksperta za svaki projekat ponaosob, odabrana iz baze evaluatora Fonda u odnosu na ekspertizu koju projekat svojim sadržajem podrazumijeva. Nakon završenog prvog kruga evaluacije, 15 projektnih timova zadovoljilo je prag prolaznosti i upućeno na drugi krug evaluacije. U drugom krugu evaluacije, timovi su prezentovali uživo svoje ideje i odgovarali na pitanja tročlane međunarodne komisije. Po završetku drugog kruga evaluacije, ocjene iz prvog i drugog kruga su sumirane i u konačnome je nominovano 8 projekata za dobijanje granta. Do kraja decembra ugovoreno je ukupno 8 grantova sa ukupnim budžetom od 1.233.110 eura, od čega je ukupna vrijednost odobrenih grantova 986.488 eura, a sufinansiranje korisnika 246.622 eura. Od ukupno 8 rukovodilaca projekata, jedna je žena, dok su ostali mušakrci. Kada je u pitanju rodni sastav projektnih timova, ukupno će biti angažovano 25 žena i 29 muškaraca, i tri osobe koje će korisnici zaposliti na osnovu pripisanih kvalifikacija. Od ukupnog broja podržanih projekata sedam je iz centralne dok je jedan iz južne regije.

Podnosilac prijave	Naziv projekta	Oblast	Iznos granta	Sufinansiranje podnosioca	Ukupan budžet projekta
Archangel Enterprises d.o.o. Podgorica	Bleak Faith: Forsaken – Priprema & Razvoj za objavu video-igre na Konzolama	Informaciono - komunikacione tehnologije	200.000,00	50.000,00	250.000,00
ODIUS d.o.o. Bar	Inovativni način ishrane riblje mladi	Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	101.600,00	25.400,00	127.000,00
UHURA Solutions d.o.o. Podgorica	Platforma za generativnu AI inteligentnu automatizaciju procesa	Informaciono-ko-munikacione tehnologije	162.680,00	40.670,00	203.350,00
Goldbear Technologies d.o.o. Podgorica	LimoExpress - kompletno SaaS rešenje za limo transfer agencije	Informaciono-ko-munikacione tehnologije	85.776,00	21.444,00	107.220,00
MoDrone d.o.o. Podgorica	Razvoj potpuno kvalifikovanog senzorskog sistema zasnovanog na AI/IoT za praćenje klizišta u realnom vremenu - ALARMSlide	Informaciono-komunikacione tehnologije	149.200,00	37.300,00	186.500,00
BeBeep d.o.o. Podgorica	BeBeep - razvoj komercijalnog prototipa u vidu mobilne aplikacije	Informaciono-komunikacione tehnologije	52.216,00	13.054,00	65.270,00
Montenegro Tourist Service d.o.o. Podgorica	Crnogor.Ski: Zimska Magija, bez čekanja	Informaciono-komunikacione tehnologije	113.120,00	28.280,00	141.400,00
Logate d.o.o. Podgorica	OpenProvider razvoj platforme za 5G SA mrežne funkcije	Informaciono-komunikacione tehnologije	121.896,00	30.474,00	152.370,00

3.5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska

Javni poziv za program Vaučeri za patentnu zaštitu i razvoj pronalaska objavljen je 08. maja 2023. godine i otvoren do utroška sredstava. Ključni ciljevi ovog Programa su:

- Stimulisanje mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i fizičkih lica koja obavljaju inovacionu djelatnost (pronatalači ili inovatori) iz Crne Gore, da zaštite svoj pronalazak patentom kako bi pristupili daljem ispitivanju i razvoju, koji vode eventualnoj komercijalizaciji i plasmanu patenta na domaće ili međunarodno tržište.
- Unapređenje konkurentnosti i inovativnosti MMSP iz Crne Gore kroz zaštitu intelektualne svojine u zemlji ili inostranstvu.
- Jačanje inovativnosti MMSP.

Program je namijenjen MMSP i fizičkim licima iz Crne Gore koja su u 2023. godini stekla patentnu zaštitu pronalaska u zemlji ili su u procesu međunarodne/evropske zaštite pronalaska kod EPO/WIPO. Ukupan iznos podrške obezbijeđen za ovu programsku liniju iznosio je 20.000 EUR. U okviru Programa definisane su dvije kategorije vaučera sa sljedećim iznosima finansiranja:

1. Vaučer za patentnu zaštitu pronalaska u zemlji

- a) Troškovi nacionalne zaštite pronalaska patentom do 200 EUR;
- b) Troškovi razvoja pronalaska do 2.000 EUR.

2. Vaučer za patentnu zaštitu pronalaska u inostranstvu (EPO/WIPO)

- a) Troškovi prijave patenta kod EPO do 5.000 EUR;
- b) Troškovi prijave patenta kod WIPO do 3.000 EUR;
- c) Troškovi razvoja pronalaska do 5 000 EUR, u slučaju dobijanja pozitivnog odgovora od strane EPO/WIPO o patentnom ispitivanju prijave.

Na Javni poziv za programsku liniju Vaučeri za patentnu zaštitu i razvoj pronalaska pristigla je ukupno 21 prijava, od kojih je 14 pozitivno ocijenjeno, a 7 odbijeno nakon administrativne provjere. Iz raspoloživog budžeta za ovu programsku liniju Fond je mogao da finansira ukupno 11 pozitivno ocijenjenih prijava, pa je uz saglasnost Ministarstva prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja izvršena relokacija neutrošenih sredstava sa programske linije Provjera inovativnog koncepta, što je omogućilo da Fond finansira svih 14 pozitivno ocijenjenih prijava sa ukupnim budžetom od 33.272,16 EUR. Za ovu programsku liniju sufinansiranje nije obavezno i postoji samo kod jedne prijave u iznosu od 300 EUR.

Od 14 odobrenih prijava, devet prijava je finansirano za patentnu zaštitu i razvoj pronalaska u inostranstvu (EPO/WIPO) u iznosu od 23.372,84 EUR, i pet prijava za patentnu zaštitu i razvoj pronalaska u zemlji u iznosu od 9.899,32 EUR. Finansirane prijave podnijela su 3 fizička lica, 2 MMSP i jedna NVO, pri čemu je od ukupno 14 finansiranih prijava, žena rukovodilac projekta samo na jednom.

Što se tiče rodnoeg sastava projektnih timova u okviru ove programske linije, primjetno je da samo jedna ženska osoba obavlja funkciju rukovoditeljke projekta. Od ukupnog broja podržanih projekata, 13 ih je iz centralne regije, dok je jedan projekat lociran u sjevernoj regiji.

Podnosilac zahtjeva	Naziv projekta	Oblast	Vrsta vaučera	Iznos odobrenog granta	Sufinansiranje podnosioca	Ukupan budžet projekta
Sokolj Vuljaj	Automatski uređaj za privez čamca	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,936.34		1,936.34
Sokolj Vuljaj	Uređaj za privez čamca	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,921.94		1,921.94
Sokolj Vuljaj	Pokretne stepenice	Energija i održiva životna sredina	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,978.55		1,978.55
Sokolj Vuljaj	Tenda i prekrivač za čamce	Ostalo	Razvoj pronalska zaštićenog na nacionalnom nivou	1,755.00		1,755.00
Sokolj Vuljaj	Tenda i prekrivač za čamce	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,896.49		1,896.49
Sokolj Vuljaj	Pretvarač energije talasa	Energija i održiva životna sredina	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,932.89		1,932.89
D.O.O. "Permakultura. me – akademija za urbani ekološki inženjering"	Optimizovani tehnološki postupak za industrijsku proizvodnju prirodnog suplementa na bazi žitarice spelte	Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	Razvoj pronalska zaštićenog na nacionalnom nivou	2,000.00	300.00	2,300.00
D.O.O. "Agrocorp"	IOT sistem za praćenje parametara sirovog mlijeka u realnom vremenu koji povezuje sve subjekte u prehrambenom lancu vrijednost	Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	Razvoj pronalska zaštićenog na nacionalnom nivou	1,999.32		1,999.32
Sokolj Vuljaj	Fleksibilni uređaj za privez čamaca	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,775.00		1,775.00
Sokolj Vuljaj	Hidrogravitacioni motor	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	1,931.63		1,931.63
Milutin Radulović	Postupak miješanja žestokih alkoholnih pića sa jestivim zlatnim prahom	Energija i održiva životna sredina	Razvoj pronalska zaštićenog na nacionalnom nivou	2,000.00		5,000.00
Sokolj Vuljaj	Automatski uređaj za privez čamaca	Ostalo	Razvoj pronalska zaštićenog na nacionalnom nivou	5,000.00		5,000.00
Sokolj Vuljaj	Automatski uređaj za privez čamaca	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	5,000.00		5,000.00
NVO "Inovator"	Amortizer zemljotresa	Ostalo	Taksa za PCT prijavu kod WIPO	2,141.00		2,141.00

3.6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture

Javni poziv za podsticanje inovacione kulture i organizaciju edukacija u oblastima pametne specijalizacije objavljen je 08. maja 2023. godine, sa rokom za dostavu projektnih prijedloga do 15. juna 2023. godine. Predmet Javnog poziva je podrška razvoju inovacione zajednice kroz finansiranje sljedećih programskih linija utvrđenih u Programu rada Fonda za inovacije Crne Gore za 2023.godinu: Programska linija za podsticanje inovacione kulture i Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore. Ciljevi Javnog poziva su:

- Afirmacija inovacionog preduzetništva i izgradnja održivog ambijenta za prevođenje ideja u inovacije i njihovu komercijalizaciju na tržištu;
- Jačanje inovacionih kapaciteta preduzeća u Crnoj Gori kroz promociju i popularizaciju inovacija i saradnje naučno-istraživačkih organizacija i privrede;
- Podizanje svijesti o značaju inovacija za održivi razvoj;
- Podizanje nivoa znanja i vještina u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore sa akcentom na naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da ubrzanom dinamikom unapređuje ljudske resurse.

Program je namijenjen svim organizacijama/ustanovama registrovanim u Crnoj Gori, kao i mikro, malim i srednjim preduzećima registrovanim u Crnoj Gori. Fond za inovacije Crne Gore izdvojio je sredstva u ukupnom iznosu od 130.000 EUR za finansiranje projekata, u okviru dvije programske linije po ovom Javnom pozivu. Ukupan iznos podrške obezbijeđen za programsku liniju za podsticanje razvoja inovacione kulture u 2023. godini iznosi 50.000 EUR. Pojedinačni podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove programske linije u iznosu do 8.000 EUR. Ukupan iznos podrške obezbijeđen za programsku liniju za organizaciju edukacija u oblastima pametne specijalizacije u 2023. godini iznosi 80.000 EUR. Pojedinačni podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove programske linije u iznosu do 10.000 EUR.

Predviđeno je da se projekti realizuju u periodu od 01. avgusta 2023. do 31. marta 2024. godine.

Na Javni poziv za programsku liniju za podsticanje razvoja inovacione kulture podnešena su 24 projekta, od kojih su 22 upućena na evaluaciju koju je sprovedla ekspertska Komisija, imenovana od strane Fonda u skladu sa Pravilnikom o evaluacionom procesu. Nakon evaluacionog procesa Komisija je pozitivno ocijenila 9 projekata.

Ukupan iznos podrške obezbijeđen za programsku liniju za podsticanje razvoja inovacione kulture u 2023. godini iznosi 50.000 EUR. Prema uslovima Javnog poziva, pojedinačni podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove programske linije u iznosu do 8.000 EUR, što je omogućilo da Fond iz raspoloživog budžeta finansira 9 pozitivno ocijenjenih projekata. U sljedećoj tabeli prikazana je lista ugovorenih projekata sa detaljnijim informacijama.

Podnosilac prijave	Naziv projekta	Oblast	Iznos odobrenog granta	Sufinansiraje podnosioca	Ukupan budžet projekta
Nevladino udruženje "Asocijacija za demokratski prosperitet- ZID" Podgorica	Inovacija Z:Podsticanje inovacione kulture kod mladih	Ostalo	7.000,00	1.390,00	8.390,00
Nevladino udruženje crnogorski savez za tehničku kulturu "Politehnika" Podgorica	InnoTech "Inovacija kroz tehničku kulturu"	Energija i održiva životna sredina	7.500,00		7.500,00
Nevladino udruženje / Mreža pomoći - Help network / Nikšić	"S3 for Y"	Ostalo	3.800,00		3.800,00
Nevladina fondacija za promovisanje nauke "Prona" Podgorica	Omladinski inovacioni kamp "Lovćen"	Ostalo	8.000,00		8.000,00
Fondacija "Biznis start - up centar" Bar	Sajam mladih inovatora-Inovativne ideje za održivi turizam i poljoprivredu	Informaciono-komunikacione tehnologije	7.500,00		7.500,00
NVO "Melos"	Promocija inovacione kulture i inovacionog preduzetništva kroz seriju podcasta "MELOS podcast inovacije"	Ostalo	6.000,00	7.862,00	13.862,00
"Logate" D.O.O.	Organizacija regionalne fintech konferencije INFINITECH 2023	Informaciono-komunikacione tehnologije	3.150,00	20.000,00	23.150,00
Nevladina fondacija "Montenegro kreatori - Montenegro makers"	STEMovation – Pospješivanje inovacije na sjeveru CG	Informaciono-komunikacione tehnologije	4.500,00		4.500,00
Nevladino udruženje "Napredna tehnologija - Advanced technology"	Inovacije za ljepšu budućnost (Pametni zeleni grad) "Škola malih inovatora"	Informaciono-komunikacione tehnologije	2.550,00	900,00	3.450,00

Ukupna vrijednost potraživanja od Fonda za sve pristigle prijave na Javni poziv za programsku liniju za podsticanje inovacione kulture iznosila je ukupno 144.429,01 EUR, pri čemu je sopstveno kofinansiranje iznosilo 32.600,90 EUR i finansiranje iz drugih izvora 41.019,91 EUR.

Ukupna vrijednost potraživanja za 14 pozitivno ocijenjenih projekata iznosila je 102.393,61 EUR, pri čemu je sopstveno kofinansiranje podnosioca prijava iznosilo 29.252 EUR.

Iznos ugovorene podrške za 9 projekata koje je Fond mogao da finansira iz budžeta opredijeljenog za ovu programsku liniju iznosi 50.000 EUR. Tokom 2023. godine isplaćena je prva tranša u iznosu od 70% odobrenog budžeta za sve projekte i druga tranša u iznosu od 30% odobrenog budžeta za 3 završena projekta, pa je isplaćeno 40.430 EUR, odnosno 80,86% budžeta. Do 31. marta 2024. godine, po završetku preostalih 6 odobrenih projekata, biće utrošeno i preostalih 9.570 EUR, koji čine 19,14% budžeta.

Od 9 odobrenih projekata, 2 se realizuju u centralnom regionu, 2 u južnom i jedan u sjevernom regionu, dok su 4 na nacionalnom nivou (sva 3 regiona). Osam projekata realizuju NVO, a jedan projekat MMSP.

Odobrene projekte realizuju ukupno 42 člana u okviru 9 projektnih timova, od čega je 15 žena i 27 muškaraca. Ukupan broj žena rukovodilaca projekata je 3, dok je ukupan broj muškaraca 6.

3.7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije

Na javni poziv za programsku liniju za organizaciju edukacija u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore prijavljena su 34 projekta, od kojih je 31 projekat upućen na evaluaciju koju je sprovedla Ekspertska komisija imenovana od strane Fonda u skladu sa Pravilnikom o evaluacionom procesu. Nakon evaluacionog procesa Komisija je pozitivno ocijenila 22 projekta.

Ukupan iznos podrške obezbijeđen za programsku liniju za organizaciju edukacija u oblastima pametne specijalizacije u 2023. godini iznosi 80.000 EUR. Prema uslovima Javnog poziva, podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva u iznosu do 10.000 EUR. Zbog velikog broja pozitivno ocijenjenih prijava, Fond je, uz saglasnost Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, izvršio relokaciju neutrošenih sredstva u iznosu od 4.100 eura iz programske linije Inovacioni vaučeri, čime je raspoloživi budžet za programsku liniju za organizaciju edukacija u oblastima pametne specijalizacije povećan na 84.100 EUR, što je omogućilo da se finansira 10 projekata. U sljedećoj tabeli prikazana je lista odobrenih projekata sa detaljnim informacijama.

Podnosilac prijave	Naziv projekta	Oblast	Iznos odobrenog granta	Sufinansiranje podnosioca	Iznos finansiranja od strane Fonda
HEC Fakultet za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu - Budva	Održiva gastronomija i specifični režimi ishrane	Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	9.000,00	1.452,00	10.452,00
Javna ustanova za osnovno vaspitanje i obrazovanje Osnovna škola "Mirko Srzentić" sa P.O. Petrovac na moru	More znanja	Informaciono-komunikacione tehnologije	10.000,00	/	10.000,00
D.O.O. "Coinis" Podgorica	Ljetnja škola programiranja veb aplikacija	Informaciono-komunikacione tehnologije	8.000,00	/	8.000,00
Fakultet za informacione sisteme i tehnologije Podgorica	Primjena kompjuterske vizije i širokog učenja u poljoprivredi i proizvodnji hrane, medicini i energetici (A14S3)	Informaciono-komunikacione tehnologije	7.000,00	/	7.000,00
Nevladino udruženje "Montenegro robotika - Montenegrobotics"	Stopama nauke do tehnologija budućnosti	Informaciono-komunikacione tehnologije	9.900,00	/	9.900,00
Nevladina fondacija za promovisanje nauke "Prona" Podgorica	Internet pametnih uređaja za mlade talente "Aj-probaj-ti"	Informaciono-komunikacione tehnologije	8.000,00	/	8.000,00
Elektrotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore	Zelena Transformacija Crne Gore (ZeTraCG) – 3D štampa hrane i 3D štampa kuhinjskog mobilijara koristeći biorazgradive filamente	Energija i održiva životna sredina	8.500,00	/	8.500,00
Medicinski fakultet, Univerzitet Crne Gore	Značaj fizičke aktivnosti, ishrane i rehabilitacije na psiho-fizičko zdravlje sportista i rekreativaca, potencijali za razvoj zdravstvenog turizma - ARIST	Održivi zdravstveni turizam	10.000,00	/	10.000,00
Fakultet za menadžment, Herceg Novi	Energetska efikasnost, održiva gradnja i energetski menadžment u savladavanju izazova savremenog doba – Kamp o energetske efikasnosti i održivosti (zgrada) 2024. - (Buildings) energy efficiency and sustainability camp 2024.	Energija i održiva životna sredina	6.700,00	/	6.700,00
NVO "Crnogorsko društvo za vještačku inteligenciju" Podgorica	A14Healthcare: Podsticanje medicinske izvrsnosti kroz vještačku inteligenciju	Informaciono-komunikacione tehnologije	7.000,00	/	7.000,00

Ukupna vrijednost potraživanja od Fonda za sve pristigle prijave na Javni poziv za programsku liniju za organizaciju edukacija u oblastima pametne specijalizacije iznosila je ukupno 305.076,98 EUR, pri čemu je sopstveno kofinansiranje iznosilo 81.868,18 EUR, a finansiranje iz drugih izvora 55.000 EUR. Ukupna vrijednost potraživanja za 22 pozitivno ocijenjena projekata iznosila je 201.087,92 EUR, pri čemu je sopstveno kofinansiranje podnosilaca prijave iznosilo 23.338,18 EUR.

Iznos ugovorene podrške za 10 projekata koje je Fond mogao da finansira iz budžeta opredijeljenog za ovu programsku liniju iznosi 84.100 EUR. Tokom 2023. godine isplaćena je prva tranša u iznosu od 70% odobrenog budžeta za sve projekte i druga tranša u iznosu od 30% odobrenog budžeta za 2 završena projekta, tako da je isplaćeno 64.270 EUR, odnosno 76,42% budžeta. Do 31. marta 2024. godine, po završetku preostalih 6 odobrenih projekata, biće realizovano i preostalih 19.830 EUR, koji čine 23,58% budžeta.

Od 10 odobrenih projekata, njih 4 se realizuju u centralnom regionu, 3 u južnom i jedan u sjevernom regionu, dok su 2 na nacionalnom nivou (sva 3 regiona). Šest projekata realizuju NIU, tri NVO i jedan projekat MMSP.

Odobrene projekte realizuje ukupno 71 član, u okviru 10 projektnih timova, od čega je 39 žena i 32 muškaraca. Ukupan broj žena rukovodilaca projekta je 7, dok je ukupan broj muškaraca 3.

3.8. Programska linija za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

Međuresorni Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu usvojen je na sjednici Vlade Crne Gore 03. avgusta 2023. godine. Riječ je o zajedničkom programu Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstva kapitalnih investicija, koji implementira Fond za inovacije Crne Gore, a čiji je fokus na unapređenju energetske efikasnosti u prerađivačkoj industriji, uz upotrebu savremenih tehnologija. Program odlikava sinergiju politike inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3).

Po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-323/23-3890/2 od 3. avgusta 2023. godine realizovano je sljedeće:

- Dana 4. avgusta 2023. godine zaključen je Sporazum o međuresornoj saradnji u implementaciji „Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji“ između Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva kapitalnih investicija i Fonda za inovacije Crne Gore DOO;
- Po osnovu Rješenja br. 002-302/23-5960/4 od 20. septembra 2023. godine, ranije Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma izvršilo je prenos sredstava u iznosu od 1.000.000,00 EUR na žiro-račun Fonda za inovacije Crne Gore doo za namjene implementacije Programa;

Po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-323/23-3890/2 od 3. avgusta 2023. godine realizovano je sljedeće:

- Dana 4. avgusta 2023. godine zaključen je Sporazum o međuresornoj saradnji u implementaciji „Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji“ između Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva kapitalnih investicija i Fonda za inovacije Crne Gore doo;
- Po osnovu Rješenja br. 002-302/23-5960/4 od 20. septembra 2023. godine, ranije Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma izvršilo je prenos sredstava u iznosu od 1.000.000,00 EUR na žiro-račun Fonda za inovacije Crne Gore doo za namjene implementacije Programa;

- Fond za inovacije Crne Gore raspisao je 22. septembra 2023. godine Javni poziv za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji.

Realizacija pilot faze Programa finansira se trenutno iz nacionalnog budžeta u iznosu od 1.000.000 EUR. Javni poziv je bio otvoren do 31. oktobra, a neophodna dokumentacija za prijavu objavljena je na sajtu Fonda za inovacije Crne Gore (www.fondzainovacije.me). Glavni cilj ovog Programa jeste povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija. Pravo učešća u Programu imala su mikro, mala i srednja preduzeća čija je pretežna djelatnost registrovana u sektoru prerađivačke industrije u Centralnom registru privrednih subjekata, najkasnije do 31.12.2021. godine, a koja ispunjavaju sve uslove propisane Javnim pozivom. Iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinačnom podnosiocu prijave i projektu iznosi od 80.000 do 200.000 EUR. Maksimalan intenzitet pomoći male vrijednosti koja se dodjeljuje u okviru ovog Javnog poziva je do 80% prihvatljivih troškova.

Do 31. oktobra 2023. godine, kada je zatvoren Javni poziv za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, pristiglo je ukupno 15 koncepata projekata, od kojih je, nakon administrativne provjere, 14 upućeno na međunarodnu evaluaciju koju čine tri odabrana nezavisna eksperta, prethodno upisana u bazu evaluatora Fonda i potvrđena od strane UO Fonda. Nakon završenog prvog kruga evaluacije, 9 koncepata projekata zadovoljilo je prag prolaznosti i upućeno odabranim tehničkim konsultantima na izradu Studije opravdanosti.

Nakon izrade Studija izvodljivosti, čiji je rok početak marta 2024. godine, uslijediće dopuna kompletne dokumentacije od strane podnosioca prijave. Kompletna projektna dokumentacija sa izrađenim budžetima i Studijama izvodljivosti biće upućena odabranoj Ekspertskoj komisiji na drugu fazu evaluacije. Na osnovu konačne ocjene svih projektnih prijedloga formira se konačna rang-lista. Podnosioci prijave biće kontaktirani od strane Fonda za inovacije, po redoslijedu sa rang-liste i u skladu sa raspoloživim budžetom, nakon čega se usaglašavaju dinamički uslovi sprovođenja projekta. Ugovaranje grantova se očekuje do kraja aprila 2024. godine.

Kao rezultat dobre prakse u međuresornoj saradnji u 2023. godini pokrenuta je nova inicijativa koja za cilj ima kreiranje programske linije za podsticanje istraživanja, razvoja i usvajanja tehnologije u funkciji unapređenja zdravstvenog turizma koju će Fond implementirati u 2024. godini.

4. Međunarodna i međuinstitucionalna saradnja

Tokom 2023. godine Fond je aktivnosti u međunarodnoj saradnji najvećim dijelom fokusirao na dalje osnaživanje saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama kao i pripremi aplikacija i realizaciji međunarodnih projekata prvenstveno u području istraživanja i inovacija.

Ključni rezultat Fonda na polju međunarodne saradnje jeste to što je program “Kolaborativni grantovi za inovacije” akreditovan u januaru 2023. godine od strane Evropskog savjeta za inovacije (*European Innovation Council-EIC*) za implementaciju *Plug-In* šeme u okviru *EIC Accelerator programa*. EIC predstavlja najambiciozniju inovacionu inicijativu koju je Evropa preduzela, sa budžetom od 10 milijardi EUR za period 2021-2027 i posebnim fokusom na proširivanje rješenja koja doprinose ispunjenju ciljeva evropskog Zelenog Sporazuma i plana Oporavka za Evropu. *Plug in* šema EIC Accelerator programa predstavlja novinu i primjenjuje se samo na projektne prijedloge koji dolaze od kompanija koje su dobitnici granta u okviru nacionalnih akreditovanih programa. Kompanije se ocjenjuju na osnovu inovativnosti, potencijala za rast i razvoj, kao i kvaliteta tima. *Accelerator* je jedan od tri glavna ino-

vaciona programa EIC-a (pored *Pathfinder* i *Transition*) i usmjeren je na podršku mikro, malim i srednjim preduzećima, startupovima i spin-off kompanijama kako bi razvijali revolucionarne inovacije sa potencijalom u stvaranju novih tržišta ili pokretanje promjena na postojećim. Akreditacijom programa Fonda “Kolaborativni grantovi za inovacije“ crnogorskim kompanijama se otvara mogućnost da lakše i brže dođu do značajnih sredstava koja se na nivou Evrope plasiraju kroz EIC Accelerator program za inovativne ideje i komercijalizaciju. Za Fond, ova akreditacija je izuzetno važna jer potvrđuje da su sva pravila i procedure koje se odnose na evaluaciju i odabir projekata za finansiranje jasno definisana, transparentna i u skladu sa pravilima koja važe na nivou EU.

Fond je započeo implementaciju *Plug-in* šeme u oktobru 2023. godine. Na otvoreni poziv mogu se prijaviti dobitnici granta u okviru sertifikovanog programa “Kolaborativni grantovi za inovacije” nakasnije dvije godine nakon završetka projekta koji je finansiran u okviru pomenutog programa. Nacionalna kontakt osoba za EIC i *Accelerator Plug-in* šemu je menadžerka za međunarodnu saradnju u Fondu, koja će u narednom periodu pružati punu podršku zainteresovanim aplikantima prilikom pripreme koncepta projekta za EIC Accelerator.

Pored toga, izvršna direktorica Fonda za inovacije, Bojana Femić Radosavović, izabrana je u maju 2023. godine za potpredsjednicu Odbora za inovacije, konkurentnost i privatno javna partnerstva (CICPPP) i tako predstavlja Crnu Goru u ovom važnom tijelu Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu (*United Nations Economic Commission for Europe-UNECE*). UNECE kao multilateralna platforma, olakšava ekonomsku integraciju i saradnju među članicama, i doprinosi jačanju efikasnosti UN putem regionalne implementacije rezultata globalnih konferencija i samita UN. Fokusira se na globalne mandate Ujedinjenih nacija u oblasti ekonomije, u saradnji sa drugim globalnim igračima i ključnim poslovnim zajednicama. Nakon toga, u septembru ove godine, UNECE je zajedno sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) u Pržnu organizovao konferenciju na visokom nivou na temu: “Jačanje i ujedinjavanje Zapadnog Balkana: Uloga transformativnih inovacija u podršci zelenoj i digitalnoj transformaciji”, a o zaključcima te konferencije direktorica Fonda govorila je u okviru 15. sastanka Tima stručnjaka za inovacije i politike konkurentnosti (ToS-ICP) UNECE koji se održao u Palati nacija u Ženevi, u Švajcarskoj.

Predstavnik Fonda, menadžer programa Saša Ivanović je u novembru 2023. godine izabran za člana upravljačke strukture Startup Alijanse Zapadnog Balkana, koju čine predstavnici 18 institucija iz zemalja regiona. Crnu Goru u Startup Alijansi zapadnog Balkana predstavljaju članovi Fonda za Inovacije, IPC Tehnopolis i Digital Den Hab-a.

Tokom 2023. godine uspostavljena je dobra saradnja sa EEN (*Enterprise Europe Network*), prvenstveno sa lokalnim predstavništvom u Crnoj Gori, pa su na taj način korisnici grantova u okviru programa Fonda direktno informisani o mogućnostima koje ova mreža pruža za umrežavanje, mentorsku podršku u pripremi aplikacija za EU programe, kao i izgradnju kapaciteta MSP za pokretanje inovativnih projekata. Jedna od mogućnosti koja se pruža u okviru EEN biće korišćena u okviru implementacije Plugin šeme, a odnosi se na mentorsku podršku aplikantima za pripremu aplikacija za EIC programe kroz projekat EEN2EIC (*Enterprise Europe Network (EEN) & the European Innovation Council (EIC)*). Fond je nastavio već uspostavljenju saradnju sa Evropskom mrežom inovacionih agencija (TAFTIE) u cilju transfera znanja od evropskih inovacionih agencija.

Fond je postigao i značajne rezultate u cilju umrežavanja sa regionalnim i evropskim partnerima u cilju pripreme projekata iz oblasti inovacija za EU fondove. Od posebnog značaja je i uspostavljanje saradnje sa Digitalnim inovacijskim hubom (DIH) InnovaMare iz Hrvatske, koji su osnovali Hrvatska gospodarska komora, Šibensko-kninska županija, Institut Ruđer Bošković i Sveučilište u Zadru. DIH

InnovaMare okuplja stručnjake različitih ekspertiza i lider je u apsorpciji sredstava iz EU u Hrvatskoj. Ujedno, DIH InnovaMare predstavlja centralno mjesto za transfer tehnologije, jačanje saradnje i povezivanja učesnika u prekograničnim i transnacionalnim projektima iz javnog, privatnog i naučno-istraživačkog sektora u regionu.

U saradnji sa DIH InnovaMare i ostalim partnerima iz regiona i EU, Fond je u 2023. godini pripremio i prijavio za finansiranje sedam međunarodnih projekata. U okviru programa IPA Interreg Croatia - Bosnia and Herzegovina – Montenegro, prijavljena su dva projekta:

1. “SMARTER support for SMEs for competitiveness and optimization of BUSINESS processes “ – budžet 1.174.425,60 EUR;
2. “Developing innovation network for uptake of solutions in robotics and sensors to improve monitoring and prevention of pollution of freshwater and sea ecosystems” – budžet 1.297.585,00 EUR.
3. U okviru EU transnacionalnog ADRION programa prijavljena su tri projekta za finansiranje:
4. “Innovation network for development of solutions and technologies for sustainable blue economy in the Adrion region” – budžet 1.449.264,87 EUR;
5. “Enabling sustainable development and modernization of SMEs through the uptake of ESG reporting in the Adriatic and Ionian region” – budžet 1.764.272,40 EUR;
6. “Innovation in Health Clusters for Adriatic- Ionian Region Transformation “ – budžet 1.700.563,84 EUR.

Svi prijavljeni projekti su pozitivno ocijenjeni u prvoj fazi evaluacije, a konačni rezultati druge faze evaluacije i izbor projekata za finansiranje očekuju se do marta 2024. godine.

Fond je tokom 2023. godine uspješno završio realizaciju regionalnog projekta “Innovation in Energy Efficiency in Western Balkan” finansiranog u okviru Western Balkan fonda. U okviru ovog projekta, pored ostalih aktivnosti Fond je kao partner organizovao regionalni online workshop na temu “Solar energy for the citizens of the Western Balkan“ u maju 2023. godine. U januaru 2023. godine započeta je realizacija međunarodnog projekta “IoT Green Transformation for Academic Society and Business Oriented Ecosystem in Western Balkans “ finansiranog u okviru *Erasmus+ Capacity Building* programa u kojem Fond učestvuje kao pridruženi partner. U okviru ovog projekta uz podršku Fonda za inovacije, biće kreiran i prvi IoT hub u Crnoj Gori u okviru univerzitetskog kampusa Univerziteta Crne Gore.

Tokom 2023. godine realizovane su i brojne aktivnosti u okviru međuinstitucionalne saradnje. Jedna od najznačajnijih je kreiranje Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji o kojem je bilo riječi u okviru tačke 3.8. ovog Izvještaja.

Tokom 2023. godine Fond je u saradnji sa ICT Cortex i Tehnopolisom organizovao dva *online* hakatona u cilju promovisanja inovacija kod mladih (više detalja dostupno je u odjeljku 5 ovog izvještaja).

U saradnji sa ICT Odborom Crnogorske Akademije Nauka i Umjetnosti (CANU) Fond je u septembru 2023. godine organizovao regionalni skup “Inovacioni ekosistemi u Crnoj Gori i regiji”. Događaj je organizovan u hibridnom obliku (online i uživo) što je omogućilo učešće predstavnika iz Srbije, Makedonije i Bosne i Hercegovine u cilju razmjene iskustva i uspostavljanja intenzivnije saradnje u zajedničkim inicijativama u regionu.

5. Promotivne i edukativne aktivnosti

Fond za inovacije Crne Gore, u skladu sa svojom misijom unaprjeđenja kvaliteta i dostupnosti obrazovanja kroz digitalizaciju i inovativne metode, sprovodi projekat “EduRobotić”. Cilj je da se doprinese unaprjeđenju kvaliteta i dostupnosti obrazovanja za svu djecu, sa fokusom na digitalizaciju i primjenu inovativnih metoda u obrazovanju. Projekat “EduRobotić” je korak naprijed ka tom cilju. Uvođenjem edukativnog robota kao pomoćnog nastavnog sredstva, podstiče se razvoj logičkog razmišljanja, kreativnog rješavanja problema i sticanja specifičnih znanja među učenicima prvog i drugog razreda osnovnih škola. Na početku godine organizovane su radionice sa učiteljicama iz četiri osnovne škole iz Podgorice sa ciljem njihove edukacije za primjenu robota Botley 5.0 u nastavi za najmlađi uzrast. U pilot projektu učestvovala su po dva odjeljenja drugog razreda, tačnije, učestvovalo je 8 učiteljica i 170 učenika drugog razreda iz četiri osnovne škole (OŠ “Sutjeska” -51 učenik, OŠ “Savo Pejanović”- 48 učenika, OŠ “Štampar Makarije” - 20 učenika, OŠ “Maksim Gorki”- 51 učenik). Projekat je realizovan u drugom polugodištu školske 2022/2023. godine sa jednim časom na sedmičnom nivou. Učenici su pokazali veliko interesovanje za ovakav vid interaktivne nastave pomoću kojeg su brže i uspješnije savladavali gradivo u odnosu na klasičan oblik nastave. Obzirom na dobre rezultate projekta, donijeta je odluka da se projekat nastavi, te je uz pomoć donatora obezbijeđeno novih 16 robotića koji će se koristiti u školskoj 2023/2024. godini u 16 crnogorskih osnovnih škola. Ovu projektnu aktivnost realizuje rukovoditeljka i autorka projekta, prof. dr Snežana Šćepanović, menadžerka za međunarodnu saradnju u Fondu za inovacije. Ova inicijativa usklađena je sa Strategijom za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027 Crne Gore, gdje je fokus na prilagođavanju obrazovnih znanja i vještina u procesu digitalne transformacije.

Fond za Inovacije Crne Gore aktivno je učestvovao u promociji inovacija i nauke tokom 2023. godine, koristeći raznovrsne događaje i kanale komunikacije kako bi podržao i informisao inovativnu zajednicu.

Kao krovna institucija za implementaciju inovacione politike, Fond je i ove godine uzeo učešća na Danima nauke i inovacija, održanim od 27. do 30. septembra 2023. godine, pod sloganom *Putovanje kroz znanje*, u čak 15 crnogorskih gradova.

U saradnji sa Ministarstvom nauke i tehnološkog razvoja, u prostorijama Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, 28. septembra, Fond je organizovao Demo dan, gdje su naši grantovci prisutnima prezentovali svoje uspješne ideje, koje smo sufinansirali kroz nekoliko programskih linija. 29. Septembra organizovali smo i događaj na temu Zaštita softvera – mogućnosti i izazovi.

Kao još jedan od alata informisanja, menadžerski tim Fonda redovno je organizovao online info sesije “Otvorena vrata” koje su pratile Javne pozive za sve programske linije Fonda. Ove info sesije organizovane su svake srijede u trajanju od jednog sata, počevši od 24. maja 2023. Otvorena vrata postala su izvanredan mehanizam za direktnu komunikaciju sa zainteresovanim javnostima, pružajući im mogućnost direktnog kontakta i dijaloga sa Fondom, u cilju rješavanja nedoumica oko Javnih poziva podrške.

Kroz brojne saradnje sa inovativnom zajednicom Crne Gore organizovana su dva hakatona. Tako je u saradnji sa Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore i ICT Cortex-om, Fond za Inovacije organizovao prvi online hakaton na temu “UČINIMO ŠKOLU BOLJOM”. Ovaj događaj, održan 27. i 28. aprila, imao je za cilj podsticanje inovativnosti među mladima i promociju nauke u obrazovnom sistemu. Nagradni fond iznosio je 1000 EUR, a obezbijeđen je od strane Fonda, Fondacije “Čini dobro” i Naučno-tehnološkog parka. Srednjoškolci su pokazali veliku posvećenost pri osmišljavanju alata koji bi poboljšali neki proces u srednjim školama, a ujedno su skrenuli pažnju na probleme sa kojima se suočavaju.

Drugi hakaton organizovan je u partnerstvu sa Ministarstvom zdravlja Crne Gore, Inovaciono preduzetničkim centrom Tehnopolis, Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore i ICT Cortex-om. Ovaj haka-

ton je organizovan sa ciljem poboljšanja promocije usluga u oblasti zdravstvenog turizma u Crnoj Gori. Bio je otvoren od 8. do 28. juna, dok su finalne prezentacije ideja pred žirijem održane 6. jula u IPC Tehnopolis-u. Nagradni fond je obezbijeđen u okviru projekta “Jačanje sistema zdravstva u Crnoj Gori”, koje je Ministarstvo zdravlja sprovodilo u saradnji sa UNDP-jem.

Interaktivna radionica “Žene i intelektualna svojina – Podsticaj inovativnosti i kreativnosti” organizovana je povodom Svjetskog dana zaštite intelektualne svojine, doprinoseći promociji rodne ravnopravnosti u inovacijama i kreativnim industrijama, 26. aprila 2023. godine. Takođe je i organizovana i radionica “Intelektualna svojina i video igre”, 8. juna 2023. godine, sa ciljem podizanja svijesti o važnosti intelektualne svojine u kontekstu industrije video igara.

Fond za Inovacije Crne Gore aktivno je učestvovao na raznim okruglim stolovima, panelima i konferencijama tokom cijele godine. Ovaj kontinuirani angažman imao je za cilj jačanje veza sa relevantnim akterima i širenje svijesti o značaju inovacija u društvu.

Fond je ostvario planiranu komunikaciju sa različitim javnostima, uključujući internu javnost, medije, poslovnu javnost, uticajnu javnost, lokalnu zajednicu, međunarodnu javnost itd. Aktivnosti informisanja javnosti bile su usmjerene na promociju inovacija i nauke tokom 2023. godine, koristeći gore navedene raznovrsne događaje i kanale komunikacije.

Gostovanja u televizijskim programima predstavljala su bitnu komponentu promocije inovacija i nauke. Predstavnici Fonda redovno su se pojavljivali u emisijama posvećenim obrazovanju, tehnologiji i inovacijama, pružajući relevantne informacije o projektima i inicijativama. Pored televizije, Fond je aktivno komunicirao i sa drugim medijima, uključujući online portale, radio stanice i štampane medije. Redovno su se distribuirala saopštenja za javnost tako da su relevantne informacije bile dostupne javnosti putem različitih medijskih kanala.

Fondova prisutnost na društvenim mrežama takođe je imala veliku ulogu u širenju informacija. Aktivnosti, događaji i postignuća Fonda redovno su promovisani putem web sajta www.fondzainovacije.me, Facebook-a, Instagram-a i LinkedIn-a. Ovo je omogućilo brzu i široku dostupnost informacija o inovacijama široj publici, dok je interakcija sa pratiocima putem društvenih mreža pružala dodatnu priliku za dijalog i feedback.

Ukupno, kombinacija televizijskih gostovanja i širenja informacija putem različitih medija omogućila je Fondu za Inovacije Crne Gore efikasnu promociju inovacija i nauke tokom 2023. godine.

6. Finansijski aspekti poslovanja

U skladu sa Planom rada i finansijskim planom za 2023. godinu, Fond za inovacije je raspolagao prihodima iz nacionalnog budžeta u iznosu od ukupno 2.400.000,00 EUR, i to:

- 2.000.000,00 EUR za namjene realizacije programskih linija,
- 400.000,00 EUR za namjene operativnih troškova Fonda za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa.

Tokom prethodne godine iz navedenih sredstava, finansirano je sedam programskih linija podrške inovativnoj zajednici, za čiju realizaciju je izdvojeno 1.953.290,00 EUR odnosno 97,66 % budžeta (od čega je isplaćeno 363.726,76 EUR, a preostali iznos sredstava će biti realizovan tokom 2024. godine).

Za navedene programe, obezbijedena je adekvatna evaluacija (međunarodni eksperti i međunarodna ekspertska komisija), pa su ukupni troškovi evaluacije, računajući i troškove poreza i doprinosa po osnovu istih, iznosili 77.386,13 EUR.

Pored navedenih sredstava, shodno Sporazumu o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji i otpočinjanja njegove realizacije, Fondu je u skladu sa rješenjem broj : 002-302/23-5960/4 Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma isplaćen iznos od 1.000.000,00 EUR. Ugovaranje grantova za ovaj program očekuje se do kraja aprila 2024. godine.

Tokom prethodne godine isplaćeno je i 485.200,14 EUR na ime realizacije programa kolaborativni grantovi i inovacioni vaučeri ugovorenih u 2022. godini. i dijelom u 2023. godini (ugovorene isplate inovacionih vaučera u iznosu od 31.261,47 EUR).

Za troškove operativnog poslovanja opredijeljeno je 400.000,00 EUR, realizovani su u iznosu od 356.644,20 EUR odnosno 89.16 %. Isplaćeno je ukupno 339.021,76 EUR, dok će isplata za nabavku namjestaja i opremanje kancelarija za nove prostorije Naučno – Tehnološkog parka biti izvršena početkom 2024. godine, u iznosu od 17.622,44 EUR, u skladu sa sprovedenim javnim postupkom.

Među materijalno značajnim troškovima izdvojili bi:

- Troškove zarada i naknada zarada planirani su u iznosu od 170.000,00 EUR. Realizovani troškovi zarada iznose 169.241,46 EUR. Na ime neto zarada isplaćeno je 120.955,97 EUR, dok je na ime poreza i doprinosa na zarade isplaćeno ukupno 48.285,49 EUR;
- Troškovi naknada članovima Odbora direktora planirani su u bruto iznosu od 45.000,00 EUR, a isplaćeno je 32.563,51 EUR;
- Isplate ugovorenih usluga iznose 13.610,16 EUR, planirano je 15.000,00 EUR;
- Troškovi evaluacije planirani su u ukupnom iznosu od 100.000,00 EUR, za programske linije Fonda utošeno je 77.386,13 EUR. Iz Budžetske linije namijenjene implementaciji programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji na ime troškova evaluacije isplaćeno je 5.447,61 EUR;
- Troškovi dnevnica i naknade troškova službenih putovanja planirani su u iznosu od 5.000,00 EUR, a realizovano je 3.467,64 EUR;
- Troškovi reprezentacije (uključujući i organizaciju završnog koktela) planirani su u ukupnom iznosu od 8.228,00 EUR, a realizovano je 7.951,17 EUR;
- Troškovi reklame i propagande iznosili su 7.783,60 EUR, planirani su na 8.107,00 EUR;
- Na ime troškova štampe i drugih neproizvodnih usluga utrošeno je 4.041,89 EUR, planom je predviđeno 4.646,40 EUR;
- Troškovi usluga fiksne, mobilne telefonije i drugih ptt usluga iznosili su 2.423,85 EUR, planirani su na iznos od 2.541,00 EUR;
- Troškovi usluga platnog prometa, uključujući provizije za isplate međunarodnih evaluatora iznose 3.972,52 EUR.

Plan javnih nabavki za 2023. godinu objavljen je na portalu javnih nabavki u zakonskom roku. U toku godine nije bilo izmjena plana. Svi izvještaji su blagovremeno dostavljeni nadležnom ministarstvu. Sproveden je jedan postupak jednostavne nabavke, dok su ostali postupci imali izuzeće od primjene Zakona. Fond je primljena budžetska sredstva opredijeljena za materijalne troškove utrošio poštujući postupke

javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore" br. 074/19 od 30.12.2019. godine), kao i utvrđenim planom javnih nabavki Fonda za inovacije za 2023.godinu, pri čemu je ostvario i značajne uštede koje će obezbijediti jačanje kapaciteta Fonda i ostvarivanje planiranih značajnih aktivnosti u 2024. godini.

Važan izvor finansiranja inovacija u Crnoj Gori predstavljaju donacije iz programa ulaganja od posebnog značaja za privredu. Odlukom o izmjenama i dopunama "Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo, prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredu ekonomskog interesa Crne Gore", koju je donijela Vlada Crne Gore 30.12.2021. godine, svaki aplikant je bio obavezan, između ostalog, uplatiti 100.000,00 EUR na escrow račun namijenjen razvoju inovacionog ekosistema u Crnoj Gori. Prema jasno definisanim pravilima, tek nakon odobrenja državljanstva aplikantu, sredstva se prenose na žiro-račun Fonda. Važno je napomenuti da Fond ne može samostalno donijeti odluku na koji način će koristiti ta sredstva, već je u obavezi da predloži Osnivaču, tj. Vladi kako bi bilo najbolje usmjeriti sredstva akumulirana na ovaj način.

Zaključno sa 31.12.2023. godine, na žiro-računu Fonda koji je otvoren kod Hipotekarne banke, specijalno za ove namjene, deponovano je ukupno 18.400.000,00 EUR. Smatramo da je to izuzetno važan potencijalni izvor finansiranja inovacija, a u budućnosti i nauke u Crnoj Gori.

Jako važan izvor finansiranja inovacije u Crnoj Gori jeste i program ekonomskog državljanstva kroz investicije. Odlukom o izmjenama i dopunama "Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo, prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredu ekonomski interes Crne Gore" Vlade Crne Gore od 30.12.2021. godine, svaki aplikant, bio je u obavezi da, između ostalog, položi 100.000,00 EUR na escrow račun za razvoj inovacionog ekosistema u Crnoj Gori.

Prema jasno definisanim pravilima, tek nakon odobrenja državljanstva aplikantu, sredstva prelaze na žiro-račun Fonda.

Zaključno sa 31.12.2023. godine na žiro-računu Fonda koji je otvoren kod Hipotekarne banke, specijalno za ove namjene, deponovano je ukupno 18.400.000,00 EUR.

Važno je napomenuti da Fond ne može samostalno donijeti odluku na koji način će koristiti ta sredstva, već je u obavezi da predloži Osnivaču, tj. Vladi kako bi bilo najbolje usmjeriti sredstva akumulirana na ovaj način.

U prilogu finansijskog dijela izvještaja o radu dostavljamo:

- Bruto bilans za period : 01.01.2023. – 31.12.2023.
- Iskaz o ukupnom rezultatu / bilans uspjeha
- Iskaz o finansijskoj poziciji / bilans stanja

...**IDEJE** SE
ISPLATE...

FOND ZA INOVACIJE DOO, -

Stanje za period: 01.01.2023. - 31.12.2023.

Bruto bilans

Datum štampe: 13.03.2024.

Broj konta	Naziv konta	Duguje	Potražuje	Saldo
	Klasa: 0 - Neuplaceni upisani kapital i stalna imovina			
0231	Oprema i postrojenja za proizvodnju, promet i usluge	2.872,45	0,00	2.872,45
0238	Ispravka vrijednosti postrojenja i opreme	0,00	410,90	-410,90
0260	Alat i inventar sa kalkulativnim otpisom	1.634,94	1.634,94	0,00
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>4.507,39</i>	<i>2.045,84</i>	<i>2.461,55</i>
	Klasa: 1 - Zalihe			
1500	Dati avansi za zalihe	769,81	0,00	769,81
1502	Dati avansi u inostranstvu	264,13	0,00	264,13
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>1.033,94</i>	<i>0,00</i>	<i>1.033,94</i>
	Klasa: 2 - Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina			
2410	Tekuci racuni	22.590.290,03	1.200.518,59	21.389.771,44
2430	Glavna blagajna	3.818,65	3.818,65	0,00
2440	Devizni racuni kod banaka u zemlji	74.049,00	73.752,92	296,08
2449	Prelazni devizni racuni	78.885,00	78.885,00	0,00
2485	Izdvojena novčana sredstva na biznis-karticama	0,00	0,00	0,00
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>22.747.042,68</i>	<i>1.356.975,16</i>	<i>21.390.067,52</i>
	Klasa: 3 - Kapital			
3030	Kapital javnih preduzeca koje osniva drzava, odnosno jedinica lokalne samouprave	0,00	100.000,00	-100.000,00
3500	Gubitak ranijih godina	20.038,63	0,00	20.038,63
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>20.038,63</i>	<i>100.000,00</i>	<i>-79.961,37</i>
	Klasa: 4 - Dugoročna rezervisanja i obaveze			
4330	Dobavljac u zemlji za obrtna sredstva	882.395,29	882.695,30	-300,01
4340	Dobavljac u inostranstvu za obrtna sredstva	1.385,76	1.385,76	0,00
4500	Obaveze za neto zarade	120.952,22	120.955,97	-3,75
45002	Obaveze za neto zarade prethodnih godina	0,00	0,00	0,00
4520	Obaveze za poreze i doprinose	45.788,23	45.789,78	-1,55
45202	Obaveze za poreze i doprinose prethodnih godina	0,00	0,00	0,00
4530	Obaveze za doprinose na teret poslodavca	2.495,63	2.495,71	-0,08
45302	Obaveze za doprinose na teret poslodavca prethodnih godina	0,02	0,01	0,01
4632	Obaveze za dnevnice i naknade troskova na sluzbenom putu	3.467,64	3.467,64	0,00
4640	Obaveze prema clanovima upravnog i nadzornog odbora na teret troskova	25.662,31	25.662,28	0,03
4651	Obaveze prema fizickim licima po osnovu ugovora o djelu i autorskog honorara	85.125,92	84.787,92	338,00
4890	Obaveze za poreze i doprinose po osnovu ugovora o djelu i autorskog honorara	10.063,18	10.160,54	-97,36
48900	Obaveze za prirez po osnovu ugovora o djelu i autorskog honorara	1.485,24	1.500,53	-15,29
4891	Obaveze za poreze i doprinose članovima UO	6.893,26	6.871,05	22,21
48910	Obaveze za prirez članovima UO	29,80	30,25	-0,45
49501	Odloženi prihodi po osnovu ekonmskog drzavljanstva	0,00	18.400.000,00	-18.400.000,00
4951	Odloženi prihodi po osnovu drzavnih davanja	690.145,80	3.603.689,22	-2.913.543,42
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>1.875.890,30</i>	<i>23.189.491,95</i>	<i>-21.313.601,65</i>
	Klasa: 5 - Rashodi			
5121	Troskovi kancelarijskog materijala	262,48	0,00	262,48
5123	Troskovi alata i inventara	2.010,04	0,00	2.010,04
5124	Troskovi ostalog materijala	1.235,43	0,00	1.235,43
5133	Troskovi goriva za vozila	655,58	0,00	655,58
5200	Troskovi neto zarada	120.955,97	0,00	120.955,97
5201	Troskovi poreza na zarade i naknade zarada	11.718,38	0,00	11.718,38
5209	Troskovi doprinosa na zarade i naknade zarada na teret zaposlenoga	785,06	0,00	785,06
52091	Troskovi doprinosa na zarade i naknade zarada na teret zaposlenoga - PIO	23.551,66	0,00	23.551,66
5211	Troskovi doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	3.594,78	0,00	3.594,78

52111	Troskovi doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - PIO	8.635,61	0,00	8.635,61
5220	Troškovi neto naknada po ugovoru o djelu i autorskom honoraru	84.787,92	0,00	84.787,92
5221	Troškovi poreza i doprinosa po ugovoru o djelu i autorskom honoraru	1.495,44	0,00	1.495,44
52210	Troškovi poreza po ugovoru o djelu i autorskom honoraru	9.969,59	0,00	9.969,59
52211	Troškovi PIO doprinosa po ugovoru o djelu i autorskom honoraru	190,95	0,00	190,95
5260	Troškovi neto naknada članovima upravnog odbora	25.662,28	0,00	25.662,28
5261	Troškovi poreza i doprinosa članovima upravnog odbora	30,25	0,00	30,25
52610	Troškovi poreza članovima upravnog odbora	201,66	0,00	201,66
52611	Troškovi PIO doprinosa članovima upravnog odbora	6.669,32	0,00	6.669,32
5292	Naknade troskova smjestaja i ishrane na službenom putu	1.641,38	0,00	1.641,38
5298	Trosak službenih putovanja	3.467,64	0,00	3.467,64
5310	Troskovi usluga prevoza u zemlji	847,00	0,00	847,00
5311	Troskovi usluga prevoza u inostranstvu	742,31	0,00	742,31
5312	Troskovi ptt usluga	2.423,85	0,00	2.423,85
5320	Troskovi usluga održavanja osnovnih sredstava u zemlji	1.586,93	0,00	1.586,93
5330	Troskovi zakupa pogonske opreme	278,30	0,00	278,30
5339	Drugi troskovi zakupnina	580,80	0,00	580,80
5350	Troskovi reklame i propagnade u zemlji	7.633,90	0,00	7.633,90
5351	Troskovi reklame i propagnade u inostranstvu	150,00	0,00	150,00
5399	Troskovi drugih proizvodnih usluga	607,80	0,00	607,80
5400	Troskovi amortizacije nematerijalnih ulaganja	410,90	0,00	410,90
5504	Troskovi savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica	1.374,52	0,00	1.374,52
5509	Troskovi drugih neproizvodnih usluga	4.041,89	0,00	4.041,89
5510	Troskovi reprezentacije u zemlji	7.951,17	0,00	7.951,17
5514	Troskovi sponzorstva	1.000,00	0,00	1.000,00
5523	Troskovi premija osiguranja zaposlenih u toku rada	89,28	0,00	89,28
5530	Troskovi platnog prometa u zemlji	3.972,52	0,00	3.972,52
5559	Drugi troškovi poreza i takse	75,40	0,00	75,40
5590	Razne usluge	337,45	0,00	337,45
5596	Trosak inovacionih vaučera	72.837,26	0,00	72.837,26
55961	Troska isplate vaučera za patente	32.395,16	0,00	32.395,16
5597	Trosak kolaborativnih grantova	412.362,88	0,00	412.362,88
55971	Trosak grantova POC	114.147,00	0,00	114.147,00
55972	Trosak grantova-inovativnost	31.329,60	0,00	31.329,60
55973	Trosak grantova-edukacija	66.370,00	0,00	66.370,00
55974	Trosak grantova-kultura	39.485,00	0,00	39.485,00
55975	Trosak grantova-predakceleracija	80.000,00	0,00	80.000,00
5599	Drugi nematerijalni troskovi	2.498,96	0,00	2.498,96
5795	Troskovi koji nisu dokumentovani	344,97	0,00	344,97
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>1.193.396,25</i>	<i>0,00</i>	<i>1.193.396,25</i>
	Klasa: 6 - Prihodi			
6401	Prihodi od subvencija	0,00	338.423,63	-338.423,63
64011	Prihodi iz budžeta za realizaciju programa	0,00	363.726,76	-363.726,76
64012	Prihodi programa za posticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti	0,00	5.447,61	-5.447,61
6407	Prihod od inovacionih vaučera	0,00	72.837,26	-72.837,26
6408	Prihod od kolaborativnih grantova	0,00	412.362,88	-412.362,88
6409	Prihod od realizacije projekata	0,00	598,11	-598,11
	<i>Ukupno klasa:</i>	<i>0,00</i>	<i>1.193.396,25</i>	<i>-1.193.396,25</i>
	<i>Ukupno:</i>	<i>25.841.909,20</i>	<i>25.841.909,20</i>	<i>0,00</i>

Naziv: FOND ZA INOVACIJE DOO	
Sjedište: Podgorica	
Matični broj: 03382052	Šifra djelatnosti: 64.99

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201			
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1.193.396	294.102
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		1.193.396	294.102
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206			
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210+210a)	208		889.693	70.103
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209		4.163	1.882
53, 54 (dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		885.119	68.221
540	c) Amortizacija	210a		411	
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		303.359	222.968
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		236.515	171.018
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		66.844	51.950
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		21.890	14.577
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		39.048	32.966
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		5.906	4.407
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217			
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589(dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		344	1.032
	l. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221			-1
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230			
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233			
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235- 236)	234			
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237			
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240			
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241			
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242			-1
690-590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244			-1
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245			
721	1. Tekući porez na dobit	246			
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247			
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248			-1
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom / (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258			
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom/ (249+258)	259			
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260			-1
	X. Zarada po akciji	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	264			
	XII. Neto rezultat koji pripada učesćima koji ne obezbjeđuju kontrolu	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu ("Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorica
Dana 13.03.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

sciteas

Odgovorno lice

Bojana Femić Podgorica

Naziv: FOND ZA INOVACIJE DOO

Sjedište: Podgorica

Matični broj: 03382052

Šifra djelatnosti: 64.99

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

-u EUR-

Grupa račun, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		2.462	2.669
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003			
010	1. Ulaganja u razvoj	004			
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005			
012	3. Goodwill	006			
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u priprem	007			
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		2.462	2.669
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009			
023	2. Postrojenja i oprema	010		2.462	1.034
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011			1.635
024	3.1. Investicione nekretnine	012			
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013			
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014			1.635
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015			
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016			
030,039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017			
033(dio),039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018			
031(dio),032(dio),039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019			
033(dio),039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020			
031(dio),032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021			
032(dio),034,035,036,039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022			
038,039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024			
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		21.391.102	783.057
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		1.034	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027			
11	2. Nedovršena proizvodnja	028			
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029			
15	4. Dati avansi	030		1.034	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031			
202, 203,209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032			
200,209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033			
201,209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034			
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035			
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036			
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037			
21, 22,osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038			
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039			
236 (dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041			
23 osim 236 (dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042			
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043		21.390.068	783.057
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044			
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045			
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		21.393.564	785.726
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		79.961	79.960
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		100.000	100.000
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
320	III. EMISIONA PREMIJA	104			
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105			
321	1. Zakonske rezerve	106			
322 (dio)	2. Statutarne rezerve	107			
322 (dio)	3. Druge rezerve	108			
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109			
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110			
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		-20.039	-20.040
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112			
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113			
350	3. Gubitak ranijih godina	114		20.039	20.040
351	4. Gubitak tekuće godine	115			
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116			
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117			
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118			
404 (dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119			
400 (dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120			
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121			
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122			
414, 415	1. Dugoročni krediti	123			
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124			
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125			
495 (dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126		21.313.543	705.898
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		60	-134
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128			
	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129		60	-134
422 (dio), 423 (dio), 424 (dio), 425 (dio), 426 i 429 (dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130			
422 (dio), 423 (dio), 424 (dio), 425 (dio) i 429 (dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131			
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132			
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133		302	-21
439 (dio)	5. Obaveze po mjenicama	134			
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135			
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136			
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		-242	-113

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
439 (dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138			
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		-333	-118
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		91	5
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141			
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142			
490, 491, 494, 495 (dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143			
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		21.393.564	785.724

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu ("Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorica
Dana 13.03.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Spiljug

Odgovorno lice

Bogomir Femić Podgorica

GODIŠNJI PLAN RADA I FINANSIJSKI PLAN ZA 2024. GODINU

April 2024.

Sadržaj:

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE	3
2. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2024. GODINU	5
3. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2024. GODINI	7
3.1. Programska linija kolaborativnih grantova za inovacije	7
3.2. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta	8
3.3. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova	8
3.4. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska	9
3.5. Programska linija za podsticanje inovacione kulture	9
3.6. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore	9
3.7. Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	9
4. MEĐUNARODNA SARADNJA TOKOM 2024. GODINE	11
4.1. Saradnja sa međunarodnim institucijama	11
4.2. Učešće Fonda u različitim međunarodnim i EU projektima	13
4.3. Regionalna saradnja	13
5. PROMOTIVNE I EDUKATIVNE AKTIVNOSTI U 2024. GODINI	14
6. FINANSIJSKI PLAN ZA 2024. GODINU	15

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 11. juna 2021. godine donijela Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću *Fond za inovacije Crne Gore* („Službeni list CG“, broj 64/21). Fond je osnovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Podgorici, a na osnovu Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG“, broj 82/20). Primarna djelatnost Fonda je implementacija mjera i programa inovacione politike namijenjene malom i srednjem preduzetništvu, kao i transfer tehnologija sa javnih naučno-istraživačkih institucija na privredu. Svojim djelovanjem, postao je ključno implementaciono tijelo politike inovacija čiji je primarni zadatak sprovođenje inovativnih programa i projekata sa posebnim fokusom na pametnu specijalizaciju.

Nakon osnivanja, Vlada Crne Gore usvojila je i Statut Društva („Službeni list CG“, broj 93/21), kojim se propisuje organizacija, kao i način rada Fonda, te ostala pitanja od značaja za rad Društva. Fond ima status jednočlanog društva, čiji je osnivač Vlada Crne Gore sa udjelom kapitala od 100%. Osnovan je na neodređeno vrijeme, a vršiće ovlaštenja u okviru djelatnosti propisane zakonom kojim se uređuje inovaciona djelatnost. Organi upravljanja Fonda su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Osnovnom djelatnošću Fonda za inovacije smatra se sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora. Pored osnovne, Fond obavlja i druge djelatnosti:

- Sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odlukama Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju;
- Pružanje tehničke podrške Savjetu
- Utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Društva;
- Promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- Ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- Podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- Podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- Podsticanje javno-privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- Učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;
- Tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, međunarodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera tehnologija;
- Nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Društva.

Fond za inovacije Crne Gore je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) 14. septembra 2021. godine, kao društvo sa ograničenom odgovornošću, a na osnovu člana 272 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20).

Fond za inovacije je nastao kao specijalizovana institucija koja okuplja lokalne i međunarodne stručnjake za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, EU finansiranje, finansijsko upravljanje, evaluaciju

projekata i praćenje potreba za sprovođenje Vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim kapacitetima crnogorskih preduzeća, te podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Za dvije godine postojanja Fonda, širok opseg različitih programskih linija već daje rezultate u vidu efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšanju inovacija u privatnom sektoru.

Uvođenjem novog programskog okvira u 2023. godini koji je značajno diversifikovaniji i kompleksniji u odnosu na programski okvir iz 2022. godine, uvođenjem GBER-a (*General Block Exemption Regulation*) u programe Fonda, Pravilnika o nabavkama za korisnike programa Fonda koji nisu u obavezi da primjenjuju Zakon o javnim nabavkama, javlja se potreba za jasnijim definisanjem opisa poslova, preuzimanje nadležnosti za procese na nivou srednjeg menadžmenta i veće samostalnosti i odgovornosti srednjeg menadžmenta u utvrđivanju ciljeva i zadataka, pa je za 2024. godinu planirano povećanje broja i promjena strukture zaposlenih. Dodatnim zapošljavanjem, broj zaposlenih premašiće deset (10), te po Zakonu o radu („Službeni list CG“, broj 074/19,008/21,059/21,068/21,145/21, član 19. tačka 1) imamo obavezu da donesemo Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Na osnovu člana 16. Statuta Društva izvršni direktor donosi pomenuti akt.

Radovi na izgradnji i opremanju objekta Naučno-tehnološkog parka Crne Gore su ušli u završnu fazu, pa je Fond već pokrenuo pitanje obezbjeđivanja prostora unutar tog kompleksa. Imajući u vidu da su ključni akteri inovacionog ekosistema, sa aspekta finansiranja i infrastrukture u državnom vlasništvu, Fond za inovacije i Naučno-tehnološki park, od osnivanja Fonda planirano je da on treba da bude smješten u okviru zgrade Naučno-tehnološkog parka. To bi omogućilo bližu i bolju saradnju naših institucija, a i korisnicima usluga kako Fonda, tako i NTP-a dalo priliku da na jednoj fizičkoj lokaciji dobiju potrebnu podršku koju država nudi za razvoj inovativnih ideja.

2. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2024. GODINU

Prema Statutu, Fond za inovacije donosi godišnji Plan rada i finansijski plan, koji odobrava Vlada Crne Gore kao osnivač Fonda. Kroz ovaj plan, definiše se okvir aktivnosti, preciziraju se programske linije koje Fond sprovodi i navode se izvori finansiranja.

Fond dobijena sredstva dodjeljuje subjektima inovacione djelatnosti u skladu sa zakonom i po unaprijed utvrđenim procedurama, isključivo u cilju jačanja kapaciteta, podsticanja i pružanja podrške razvoju inovacione djelatnosti. Svoje akte i procedure usaglašava sa javnim politikama i strategijama i u direktnoj saradnji i komunikaciji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, kao nadležnim ministarstvom.

Sredstva za rad Fonda su, u skladu sa Zakonom o inovacionoj djelatnosti (član 39), obezbijedena iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova, prihoda od donacija, legata i sponzorstava, prodaje udjela ili akcija iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udio, itd.

Fond je u prve dvije godine poslovanja ispunio sve zacrtane ciljeve, što je prikazano kroz izvještaje o radu za 2022. i 2023. godinu. Tokom prethodne dvije godine, kreirano je i pokrenuto 10 programa podrške, koji podržavaju razvoj inovativnih ideja od samog početka do komercijalizacije i namijenjeni su svim akterima inovacionog ekosistema.

Kada su podaci u pitanju, Fond je tokom 2022. godine za odobrenih 17 projekata izdvojio blizu 700.000 eura (699.776,31 EUR), dok je tokom 2023. godine odobreno 68 projekata za čiju podršku je Fond obezbijedio skoro 2 miliona eura (1.953.290,00 EUR).

Fond će u 2024. godini svoje primarne aktivnosti usmjeriti na sprovođenje već uspostavljenih programa podrške u prethodnom periodu. Pored efikasnog sprovođenja programskih šema finansiranja, jedan važan segment aktivnosti odnosi se na intenziviranje međunarodne i regionalne saradnje i učestvovanje u međunarodnim inicijativama i projektima.

Kada je riječ o dinamici objavljivanja poziva, okvirni vremenski rok za raspisivanje poziva je definisan na sljedeći način:

PROGRAMSKA LINIJA	PLANIRANO RASPISIVANJE JAVNOG POZIVA
1. Vaučeri za zaštitu i razvoj pronalaska	April
2. Podsticanje inovacione kulture	April
3. Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	April
4. Kolaborativni grantovi za inovacije	April
5. Provjera inovativnog koncepta	Maj
6. Podrška ranoj fazi razvoja startupova	Jun
7. Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	Avgust / septembar

Tabela 1: Okvirni plan objavljivanja javnih poziva tokom 2024. godine po mjesecima

Preduslov za realizaciju ovih planiranih aktivnosti jeste da Vlada usvoji *Plan rada* do sredine aprila i da sredstva predviđena budžetom za realizaciju ovih aktivnosti budu data Fondu na raspolaganje prije raspisivanja javnih poziva. Ukoliko dođe do nekih vanrednih okolnosti na koje Fond ne može da utiče ili koje ne zavise od Fonda, rokovi, dinamika i način sprovođenja planiranih aktivnosti će se uskladiti sa nastalim okolnostima.

Šest navedenih programskih linija finansiraju se iz budžeta Fonda, dok će posljednji u tabeli Fond finansirati u saradnji sa resornim ministarstvom.

Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji iniciran je i pokrenut u 2023. godini u okviru međuresorne saradnje tri ministarstva: Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva ekonomskog razvoja i Ministarstva energetike i rudarstva, a u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3). U tom kontekstu, Fond za inovacije Crne Gore prepoznat je kao operativan i resorna ministarstva su se usaglasila da Fond bude implementaciono tijelo ovog programa. Osnovna namjera je da se realizacijom Programa obezbijedi mikro, malim i srednjim preduzećima iz sektora prerađivačke industrije bespovratna podrška za pokriće dijela troškova za investicije u unapređenje proizvodnog procesa.

Kako bi obezbijedio kontinuitet finansiranja svih faza tehnološkog razvoja projekta, Fond zadržava pravo da obezbijedi saglasnost za korišćenje sredstava obezbijeđenih iz donacija za pokretanje programske linije za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća.

Za sve navedene programe, obezbijeđena je adekvatna evaluacija po uzoru na međunarodno priznate standarde i prakse, primjenjujući principe transparentnosti i objektivnosti (međunarodni eksperti i međunarodna ekspertska komisija). Fond je donio [Pravilnik o evaluacionom procesu](#) kojim se propisuje način izbora evaluatora, Ekspertske komisije, kodeks ponašanja evaluatora i članova komisije, sprječavanje sukoba interesa, procedure za odabir projekata koji se finansiraju iz sredstava Fonda, kao i postupak donošenja odluke o finansiranju. Odabir evaluatora vrši se u skladu sa Pravilnikom o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar, kao i iz drugih dostupnih izvora potencijalnih evaluatora, vodeći računa o kvalifikacijama, vještinama i znanjima potrebnim za evaluaciju projekata kao i ciljevima programa Fonda unutar kojih se evaluiraju prijedlozi projekata.

Evaluacija projektnih prijedloga se može sprovesti u jednom ili dva kruga evaluacije, zavisno od ciljeva programa. U zavisnosti od vrste i ciljeva programa, projekte ocjenjuju međunarodni eksperti i Ekspertska komisija. Izuzetak su prijedlozi projekata do maksimalnog iznosa od 20.000 EUR, koje može ocjenjivati interna ili eksterna Komisija Fonda koju imenuje Izvršni direktor za taj program.

Za ocjenu projekata u prethodne dvije godine, Fond je angažovao preko 150 različitih međunarodnih eksperata i evaluatora.

Svrha ovako definisanog postupka ocjenjivanja prijedloga projekata jeste pravedan, dosljedan i transparentan odabir najboljih prijedloga projekata na javne pozive Fonda, prema uslovima koji su definisani javnim pozivom i ciljevima odgovarajućih programa. Ocjene moraju biti jasno obrazložene, kako bi podnosioci projektnih prijedloga dobili evaluacioni izvještaj i odgovarajuće komentare uz odluku o prihvatanju ili odbijanju projektnog prijedloga. Nakon zaključenja roka javnog poziva, svi prijedlozi projekata koji zadovoljavaju formalne uslove javnog poziva ulaze u postupak evaluacije kako bi se ocijenila usklađenost projektnih prijedloga s evaluacionim kriterijima važećim za određeni program.

3. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2024. GODINI

Kao institucija koja za glavni cilj ima da, kroz podizanje inovativnosti crnogorske privrede, podstakne ekonomski rast kao i konkurentnost Crne Gore, Fond za inovacije je za dvije godine postojanja postigao relevantne rezultate. Od septembra, 2021. godine, Fond je, uz podršku međunarodnih eksperata uspješno sproveo 10 programa podrške usmjerenih ka svim akterima inovacionog ekosistema. Svi projekti su prošli međunarodnu, stručnu i nezavisnu evaluaciju od strane preko stotinu evaluatora. Od ukupno 288 prijava, 85 korisnika je dobilo grant. Pored toga, Fond je radio i na osnaživanju međunarodne saradnje. O tome svjedoči činjenica da je program “Kolaborativni grantovi za inovacije” akreditovan od strane Evropskog savjeta za inovacije (EIC), za implementaciju *Plug-in* šeme, što omogućava korisnicima Fondovog programa lakše finansiranje iz EU sredstava.

Fond za inovacije, zahvaljujući dosadašnjem iskustvu i rezultatima devetočlanog tima u protekle dvije godine, pažljivo je pratio i osluškivao potrebe zajednice. Ovo prepoznavanje stvarnih potreba tržišta postavilo je temelje plana za 2024. godinu, gdje Fond planira implementirati šest programa podrške iz nacionalnog budžeta predviđenog za tekuću godinu, kao i sedmi program koji će biti finansiran iz budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja i EU sredstava.

Svaka od ovih programskih linija osmišljena je sa fokusom na specifične ciljeve koji se žele postići. Uzimajući u obzir različite faze tehnološkog razvoja ideja (TRL faze), programi su usmjereni na pružanje podrške inovacionom ekosistemu u svim fazama razvoja.

Programske linije kojima će Fond podržati inovacionu zajednicu tokom 2024. godine su:

1. **Kolaborativni grantovi za inovacije**
2. **Provjera inovativnog koncepta**
3. **Podrška ranoj fazi razvoja startupova**
4. **Vaučeri za zaštitu i razvoj pronalaska**
5. **Podsticanje inovacione kulture**
6. **Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije**
7. **Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji**

3.1. Programska linija kolaborativnih grantova za inovacije

Osnovne karakteristike: Programom kolaborativnih grantova za inovacije želi se podstaći saradnja između mikro, malih i srednjih preduzeća s jedne strane, i naučno-istraživačkih organizacija s druge strane. Fokus te saradnje je ostvarivanje zajedničkih inovativnih projekata sa ciljem kreiranja inovativnih proizvoda, usluga, tehnologija ili procesa baziranih na istraživačko-razvojnim aktivnostima.

Cilj Programa: Cilj ove programske šeme usmjeren je na jačanje konkurentnosti crnogorske ekonomije zasnovane na znanju, sufinansiranjem razvoja inovativnih proizvoda, usluga i tehnologija, kroz zajednički pristup naučnog i privrednog sektora koristeći istraživanja i eksperimentalni razvoj kao osnovu. Programom se teži unaprijediti transfer znanja i tehnologija između privrede i nauke, kroz razvoj i implementaciju projekata istraživanja i razvoja koji vode do inovativnih rješenja sa tržišnim potencijalom.

Ukupan budžet: 1.000.000 EUR

Trajanje programa: od 12 do 36 mjeseci

3.2. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta

Osnovne karakteristike: Programom provjere inovativnog koncepta (*Proof of Concept - PoC*) prepoznaje se potreba za podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja, kako bi se pružili dokazi da su novi proces ili tehnologija ostvarljivi i da potencijalno mogu imati komercijalnu primjenu.

Cilj Programa: Glavni cilj Programa je podrška inovacijama u ranoj fazi istraživanja kako bi se osigurao pred-komercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta, te jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora i naučno-istraživačkih institucija za istraživanje, razvoj i inovacije. Cilj je da se kroz podršku za dokaz koncepta utvrdi da li je predložena ideja u vezi sa novim postupkom ili tehnologijom izvodljiva i tržišno orijentisana, ukazujući na taj način na izvodljivost daljih ulaganja u razvoj predloženog koncepta. U sklopu ovog programa finansiraju se projekti koji imaju visok tehnološki rizik, to jeste oni za koje nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i kao takvo funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti i pozitivan i negativan, odnosno ovaj program će dati odgovore o isplativosti daljeg ulaganja u razvoj. Uspješni PoC projekti će pružiti ulagačima sigurnost da je proces tehnički izvodljiv i da prototip funkcioniše.

Ukupan budžet: 300.000 EUR

Trajanje projekata: najmanje 4, a najviše 12 mjeseci

3.3. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova

Osnovne karakteristike: Program je osmišljen da podrži perspektivne timove koji imaju za cilj da validiraju svoje poslovne ideje potvrđivanjem njihovog predloženog rješenja i demonstriranjem potencijala njihovog novog proizvoda, usluge, procesa ili tehnologije kroz razvoj prvog prototipa ili minimalno održivog proizvoda (MVP).

Cilj Programa je unapređenje startap zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih i stvaranje novih startap preduzeća. Program podržava inovativne startap projekte koji nude rješenja sa razvojnim potencijalom. Kroz ovu finansijsku pomoć omogućava se podrška startapovima da nastave razvoj inovativnih rješenja s visokim potencijalom rasta na tržištu ili inovativnih rješenja koja doprinose rješavanju društvenih izazova u raznim oblastima uključujući i prioritetna područja pametne specijalizacije. Takođe, cilj je i unapređenje poslovanja u vidu jačanja njihovih kapaciteta i konkurentnosti imajući u vidu da ova programska linija podrazumijeva i mentorsku podršku.

Ukupan budžet: 350.000 EUR

Trajanje programa: 6-9 mjeseci

3.4. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska

---

Osnovne karakteristike: Stimulacija pravnih i fizičkih lica iz Crne Gore koja su u tekućoj godini zaštitili svoj pronalazak patentom, bilo u zemlji ili inostranstvu, ili su pokrenuli proces međunarodne/ evropske zaštite pronalaska kod EPO/WIPO.

Cilj Programa: Podsticanje konkurentnosti privrednih društava u Crnoj Gori kroz zaštitu intelektualne svojine, kako u zemlji tako i u inostranstvu. Takođe, program podržava fizička lica koja se bave inovativnom djelatnošću, poput pronalazača i inovatora, u cilju zaštite njihovih pronalazaka patentom. Ovo omogućava pristup daljim ispitivanjima pronalazaka, poput ispitivanja u laboratorijskim uslovima, izradi prototipa, te naprednim fazama razvoja pronalaska koji vode eventualnoj komercijalizaciji i plasmanu na domaće ili međunarodno tržište.

Ukupan budžet: 20.000 EUR

Trajanje programa: Planirane aktivnosti na razvoju pronalaska do 9 mjeseci

3.5. Programska linija za podsticanje inovacione kulture

Osnovne karakteristike: Podrška je usmjerena na aktivno podsticanje inovacione kulture u Crnoj Gori tokom godine u kojoj je objavljen poziv. To se postiže organizacijom događaja i manifestacija usmjerenih ka popularizaciji inovacija i inovativnog preduzetništva. Takođe, programom je moguće sprovesti aktivnosti za podizanje svijesti o važnosti inovacija za održivi razvoj (koncept pametnih gradova, zelena transformacija, plavi rast itd.). Ova programska linija uključuje i kreiranje takmičenja inovativnih ideja, hakatona, kao i drugih aktivnosti podrške inovacionoj djelatnosti.

Cilj Programa: Cilj ovog programa je uticati na percepciju inovacije kao prilike za kreiranje ili unapređenje poslovanja. Takođe, cilj je doprinijeti prepoznavanju kvalitetnih inovativnih ideja i njihovoj afirmaciji. Kroz ovaj program, žele se razvijati vještine mladih ljudi koje su neophodne u procesu razvoja inovacije. Dodatno, fokus programa je na afirmaciji kreativnosti i inovativnosti u obrazovanju te sticanju poslovnog iskustva.

Ukupan budžet: 80.000 EUR

Trajanje projekta: Korisnici će biti u obavezi sprovesti planirane aktivnosti do 31. marta 2025. godine.

3.6. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

---

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na realizaciju intenzivnih obuka, cjeloživotnog obrazovanja, posebnih programa usavršavanja, te sličnih inicijativa za učenike, studente, mlade istraživače i profesionalce, sa posebnim naglaskom na oblasti pametne specijalizacije Crne Gore.

Cilj Programa: Cilj je privući istaknute profesionalce, naučnike, inovatore i/ili preduzetnike iz zemlje i svijeta da se angažuju, pripreme i organizuju strukturirane programe obuka trajanja do 6 mjeseci, sa ciljem doprinosa unaprjeđenju znanja i vještina mladih ljudi - učenika, studenata, mladih istraživača i profesionalaca. Programi bi trebali obuhvatiti aktuelne i perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da unaprjeđuje ljudske resurse.

Ukupan budžet: 150.000 EUR

Trajanje programa: Korisnici će biti u obavezi sprovesti planirane aktivnosti do 31. marta 2025. godine.

3.7. Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

---

Osnovne karakteristike: Programom za podsticanje inovacija u funkciji unapređenja energetske efikasnosti u industriji teži se doprinijeti povećanju energetske efikasnosti i/ili povećanoj upotrebi dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija.

Cilj Programa: Specifični ciljevi programa su sljedeći: 1) unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja, koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom; 2) poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji i 3) jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetske efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Ukupan budžet: 2.700.000 EUR

1.200.000 EUR iz budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja koja su obezbijedena u skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu (Službeni list Crne Gore br. 124/23).

1.500.000 iz EU IPA III podrške će se potencijalno koristiti za finansiranje druge faze programa otvorenog 2023. godine, u zavisnosti od kvaliteta prijava koje su u fazi finalnog razmatranja, a preostali dio će biti preusmjeren u budžet za novi Javni poziv, koji će biti otvoren tokom 2024. godine.

U svakom slučaju, cjelokupna opredijeljena sredstva u iznosu od 2.700.000,00 € biće tematski usmjerene na realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u industriji.

Trajanje programa: najmanje 6, a najviše 24 mjeseca.

4. MEĐUNARODNA SARADNJA TOKOM 2024. GODINE

U okviru međunarodne saradnje, aktivnosti Fonda će tokom 2024. godine biti usmjerene na:

- Intenziviranje saradnje sa međunarodnim institucijama i institucijama Evropske unije u cilju sprovođenja inovacione politike, jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta, kao i kroz razmjenu znanja, iskustava i najboljih praksi;
- Učešće Fonda u različitim međunarodnim i EU projektima i inicijativama;
- Poboljšanje regionalne povezanosti u cilju snaženja inovacionog ekosistema i podrške razvoju startupova.

4.1. Saradnja sa međunarodnim institucijama

Tokom 2024. godine nastaviće se aktivnosti u okviru uspostavljene saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama, članicama Evropske asocijacije inovacionih agencija (**TAFTIE**) u cilju transfera znanja i primjene najboljih evropskih praksi u kreiranju i implementaciji inovacionih programa i sprovođenju inovacione politike. Fond će prisustvovati godišnjoj konferenciji TAFTIE-a, koju organizuje *INNOSUISSE* agencija iz Švajcarske koja predsjedava Evropskom mrežom agencija TAFTIE tokom 2024. godine, a učestvovalaće i na ostalim otvorenim sastancima koji se održavaju uživo ili online.

Nastaviće se saradnja sa Ekonomskom komisijom UN-a za Evropu (**UNECE**), koja predstavlja multilateralnu platformu i olakšava ekonomsku integraciju i saradnju među članicama, promovise održivi razvoj i ekonomski prosperitet dijalogom o politikama, pregovaranju o međunarodnim pravnim instrumentima, razvoju regulativi i normi, razmjeni i primjeni najboljih praksi, kao i ekonomskim i tehničkim ekspertima i tehničkoj saradnji za zemlje u tranziciji.

Poseban značaj biće posvećen intenziviranju saradnje sa Evropskim savjetom za inovacije (EIC) i Evropskim institutom za inovacije i tehnologiju (EIT), kao ključnim akterima u sprovođenju inovacione politike EU.

Evropski savjet za inovacije (**EIC**) implementira najambiciozniju inovacionu inicijativu koju je Evropa preduzela, sa budžetom od 10 milijardi EUR za period 2021-2027 i Fond je u prethodnom periodu već uspostavio saradnju sa EIC-om u implementaciji najprestižnijeg EIC programa *Accelerator* kroz sertifikovanje nacionalnog programa “Kolaborativni grantovi za inovacije”. Aktivnosti Fonda tokom 2024. godine biće fokusirane na promovisanje EIC Accelerator programa i podrške u procesu prijave potencijalnim aplikantima iz Crne Gore. Fond je u decembru 2023. godine otvorio Plug in šemu za program “Kolaborativni grantovi za inovacije” koji je jedini nacionalni sertifikovan program od strane EIC. Plug in šema primjenjuje se samo na aplikante (projektne prijedloge) koji potiču od kompanija koje su dobitnici granta u okviru nacionalnog sertifikovanog programa. U okviru ove šeme, crnogorske kompanije koje se odluče da apliciraju za program *EIC Accelerator* podnose aplikaciju za prvu fazu na nacionalnom nivou preko Fonda za inovacije. Evaluaciju projektnih prijedloga za *Accelerator* organizuje Fond koristeći međunarodnu ekspertsku evaluaciju, kriterijume i standarde koji su sertifikovani od strane EIC-a. *EIC Accelerator Plug in* šema nastaviće da se primjenjuje i za program “Kolaborativni grantovi za inovacije” koji će Fond objaviti u 2024. godini.

Evropski institut za inovacije i tehnologiju (**EIT**) je institucija EU osnovana sa ciljem da doprinese održivom ekonomskom rastu i globalnoj konkurentnosti EU. Sa budžetom od skoro 3 milijarde EUR za Strateški inovacioni program 2021 – 2027 planirano je pokretanje 4000 inovativnih proizvoda i usluga na tržištu i podrška za 700 novoosnovanih preduzeća. Od januara 2024. godine, Crna Gora je dobila hab (*EIT RIS Hub Montenegro*) koji je dio zajednice Instituta za inovacije i tehnologiju i koji ima za cilj

da što bolje poveže aktere iz Crne Gore sa partnerima koji su članovi EIT inovativne zajednice. EIT se sastoji od 9 tematskih instituta i sprovodi brojne programe: obrazovanje i obuku, saradnju na razvoju inovacija, istraživačke projekte. Povezuje aktere iz oblasti obrazovanja, privrede i istraživanja i ostvaruje veoma dinamičnu saradnju sa snažnom poslovnom orijentacijom. Fond je prepoznat kao jedan od ključnih stejkholdera koji će davati podršku i učestvovati u donošenju plana aktivnosti RIS Hub Montenegro. Takođe, predstavnik Fonda imenovan za nacionalnu kontakt osobu (NCP) i Fond će nastaviti aktivno da promovise EIT pozive koji su namijenjeni različitim ciljnim grupama poput MMSP, startapo- vima, istraživačima, digitalnim inovacionim habovima (DIH), itd.

Kroz podršku Evropske unije (**EU Reform Facility**) započela je implementacija projekta pod nazivom „Izgradnja efikasnog održivog i transformativnog javnog sektora (BEST-javni sektor) u Crnoj Gori“. Opšti cilj projekta je da podrži Vladu Crne Gore u razvoju i sprovođenju srednjoročnih reformi za poboljšanje efektivnosti, efikasnosti i spremnosti javnog sektora za pristupanje EU, kao i jačanju institucija i upravljanja javnim sektorom. Projekat implementira **Svjetska banka** iz grant sredstava dobijenih kroz Instrument prepristupne pomoći (IPA III).

Pored nekoliko važnih oblasti predloženih reformi, važna komponenta ovog projekta usmjerena je i na sektor inovacija. Kapacitet za inovacije sve više je važan za unapređenje produktivnosti i rasta, uvećava mogućnosti za rad zasnovan na znanju, kao i potrebu za novim tehnološkim rješenjima koja će omogućiti zelenu tranziciju. Za sprovođenje reformi u ovoj oblasti, neophodno je izraditi funkcionalnu analizu inovacionog ekosistema u Crnoj Gori, koja će pružiti seobuhvatan prikaz inovacionog ekosistema, povezanost aktera unutar njega, kao i prikaz finansijskih i nefinansijskih instrumenata podrške dostupnih MMSP. Ova analiza će biti sprovedena tokom 2024. godine i na osnovu analize i preporuka, Fond će kreirati i unaprijediti programe podrške neophodne za finansiranje i razvoj inovativnih proizvoda i usluga koji će se sprovoditi kontinuirano kroz sprovođenje javnih poziva za definisane programe podrške.

Takođe, uz ekspertsku podršku Svjetske banke, Fond će tokom 2024. godine organizovati različite događaje i aktivnosti usmjerene podršci i razvoju startapova.

U Godišnjem izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2023. godinu, Poglavlje 25 Nauka i istraživanje je visoko ocijenjeno, između ostalog zbog dobre saradnje Crne Gore sa Evropskim savjetom za inovacije, kao i programskih linija podrške koje sprovodi Fond. Pohvaljeno je dostizanje potpune operativnosti Fonda za inovacije. Preporuka Evropske komisije za 2024. godinu jeste nastavak jačanja saradnje između akademije i privrede i dalja podrška transferu znanja između njih, što se sprovodi upravo kroz programske linije koje će biti pokrenute tokom ove godine.

4.2 Učešće Fonda u različitim međunarodnim i EU projektima

Fond je tokom prethodne dvije godine postigao značajne rezultate u cilju umrežavanja sa regionalnim i evropskim partnerima u cilju pripreme projekata iz oblasti inovacija koji se finansiraju iz EU fondova.

U 2024. godini započinje realizacija *INNOVABLUE* međunarodnog projekta finansiranog iz IPA ADRION programa, čiji je koordinator Digitalni inovacijski Hub InnovaMare iz Hrvatske, a Fond za inovacije učestvuje kao jedan od partnera na projektu (naziv projekta: “Innovation network for development of solutions and technologies for sustainable blue economy in the Adrion region - INNOVABLUE”). Osnovni cilj projekta je jačanje inovacionih kapaciteta za plavu ekonomiju u Jadransko-jonskom regionu kroz us- postavljanje jače regionalne saradnje, mapiranje potencijala regiona i kreiranje zajedničkih inicijativa. Konzorcijum projekta čine partneri iz Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Crne Gore, Srbije, Italije i Grčke. Trajanje projekta je 30 mjeseci, a ukupan odobreni budžet projekta je 1.705.017,50 eura od čega je 85% finansirano od strane EU, a 15% je kofinansiranje konzorcijuma. Fond je organizator *kick-off* konferencije *INNOVABLUE* projekta koja je planirana za kraj aprila/maj 2024. godine i učestvoaće u svim aktivnosti- ma i planiranim sastancima tokom realizacije projekta. S obzirom da je *INNOVABLUE* projekat ocijenjen kao strateški projekat za Jadransko-jonski region, Fond će kao partner u projektu osnažiti svoju ulogu u jačanju inovacionih potencijala regiona i učvrstiće veze sa međunarodnim partnerima.

Tokom 2024. nastaviće se realizacija IoT- ECO međunarodnog projekta finansiranog iz *Erasmus+ Capacity Building programa* (naziv projekta: “IoT Green Transformation for Academic Society and Business Oriented Ecosystem in Western Balkans” <https://iot-eco.eu>), u kojem Fond učestvuje kao pridruženi partner. Osnovni cilj projekta je povećanje svijesti o mogućnostima primjene IoT tehnologija za održivi razvoj kroz izgradnju kapaciteta u IoT/IoE tehnologijama za zelenu transformaciju i održivu industriju. U okviru IoT-ECO projekta, Fond će aktivno učestvovati na radionicama koje se organizuju u Crnoj Gori i pružaće podršku partnerima u diseminaciji i promociji projektnih aktivnosti. Projekat traje do 30.12.2025. godine i konzorcijum projekta čini devet partnera iz Crne Gore, Kosova, Albanije, Bugarske, Grčke i Austrije.

Pored navedenih, nastaviće se dalje aktivnosti sa ciljem apsorpcije sredstava iz EU fondova kroz pripremu inovacionih projekata sa međunarodnim partnerima za *Erasmus+*, *Horizon Europe*, *Interreg EuroMed 2021-2027* i ostale dostupne EU programe.

4.3 Regionalna saradnja

Startup Alijansa Zapadnog Balkana (*Western Balkan Startup Alliance*) je neformalna inicijativa u koju se krajem 2023. godine uključio Fond za inovacije s ciljem da sa ostalim članicama zajednički radi na jačanju startup ekosistema na Zapadnom Balkanu, promoviše preduzetništvo i inovacije u regionu, povezujući startapove sa investitorima i pružajući podršku kroz različite programe.

Startup alijansa ima za cilj da podstakne preduzetništvo i inovacije u regionu povezivanjem startup kompanija sa investitorima, mentorima i resursima. Rad u okviru alijanse uključuje stvaranje partnerstava, organizovanje događaja i pružanje podrške startapovima kako bi se stvorio uspješan ekosistem koji pod- stiće ekonomski rast i otvaranje novih radnih mjesta na Zapadnom Balkanu. Kroz ovu inicijativu Fond se povezoao sa 17 članica i partnera u regionu koji zajednički koriste znanje i iskustvo za rješavanje zajedničkih izazova.

Pored regionalne povezanosti u okviru ove inicijative, Fond će nastaviti uspješno uspostavljenu saradnju i dobre odnose sa fondovima u regionu, prvenstveno sa Fondom za inovacionu delatnost Republike Srbije i Fondom za inovacije i tehnološki razvoj iz Sjeverne Makedonije.

5. PROMOTIVNE I EDUKATIVNE AKTIVNOSTI U 2024. GODINI

Fond za inovacije Crne Gore do sada je uspješno predstavljen javnosti kroz transparentno informisanje, usmjereno ka programima podrške i opsegu rada. Fond je izgradio i snažne međuinstitucionalne i međunarodne poslovne veze, čime je doprinio kredibilitetu i povjerenju javnosti u samu instituciju. Ovaj pristup doprinio je da inovativna zajednica bude dobro upućena u aktivnosti koje Fond sprovodi.

Promotivnim aktivnostima želi se ojačati prepoznatljivost i pozicionirati se na tržištu kroz pažljivo osmišljene događaje, proaktivno informisanje putem raznovrsnih komunikacionih kanala, te uspostavljanjem održivih odnosa sa medijima i relevantnim subjektima.

Imajući u vidu specifičnost ciljne grupe sa kojom Fond komunicira, u promotivnom miksu se izdvaja komunikacija korišćenjem digitalnih medija. Angažovanje u ovom domenu obuhvata promotivne aktivnosti na društvenim mrežama koje Fond koristi, ali i specifične ciljane kampanje za poboljšanje vidljivosti putem optimizacije *Google* oglasa. Važan digitalni medij za promociju aktivnosti je i web sajt (www.fondzainovacije.me). Planom aktivnosti obuhvata se njegovo ažuriranje, uključujući redovno dijeljenje informativnih tekstova o radu Fonda kako bi se održala ažurnost i pružile relevantne informacije. Planirano je i uvođenje nove sekcije koja će podsticati korisnike da dijele svoja iskustva o saradnji sa Fondom, putem recenzija i priča o uspjehu. Ovakav oblik povratnih informacija dodatno će pojačati povjerenje i angažman javnosti. Takođe, planira se unaprjeđenje izgleda portala za prijavu na programe podrške (www.programifonda.me).

Još jedan važan segment promotivnih aktivnosti čini organizacija edukativnih i informativnih događaja. Da bi olakšao proces prijavljivanja i postigao veću transparentnost, Fond organizuje informativne događaje tokom trajanja konkursa, uključujući Info dane i Online info sesije. Info dani se organizuju odmah nakon objavljivanja Javnog poziva za svaki program pojedinačno, a online otvorena vrata su aktivna tokom cijele godine kada je neki poziv otvoren i održavaju se srijedom od 9 do 10h preko online platforme. Menadžeri Fonda tokom Info dana detaljno predstavljaju ciljeve, uslove učešća, postupak prijave i evaluacije, i u neposrednoj komunikaciji rješavaju sve nedoumice potencijalnih aplikanata, a na online otvorenim vratima odgovaraju na sva pitanja vezana za prijavu.

Fond aktivno podstiče i promociju inovacione kulture dodjelom grantova, vrijednosti do 8 hiljada eura po projektu, za organizaciju manifestacija koje doprinose popularizaciji inovacija i inovacionog preduzetništva, za realizaciju aktivnosti na podizanju svijesti o značaju inovacija za održivi razvoj. Kroz programsku liniju koja se odnosi na realizaciju edukativnih programa iz oblasti pametne specijalizacije, Fond grantovima vrijednosti do 10 hiljada Eura po projektu finansira i intenzivne obuke, kurseve cjeloživotnog obrazovanja i posebne programe usavršavanja za učenike, studente, mlade istraživače i profesionalce u oblastima pametne specijalizacije.

Osim toga, značajan događaj koji služi promociji Fonda je *Godišnja svečanost*, na kojoj se prezentuju postignuti rezultati Fonda. Održavanje ove svečanosti planirano je krajem 2024. godine.

Fond će aktivno planirati medijske aktivnosti, nastojeći da jača kontakte sa medijima, a cilj je obezbijediti medijski prostor koristeći forme TV gostovanja, intervjuje, stručne članke i brojne druge mogućnosti (TV, radio, portali, štampani mediji).

Ove aktivnosti su ključni koraci u ostvarivanju ciljeva Fonda, pružajući sveobuhvatnu strategiju nastupa, jačanje prisutnosti, angažovanje ciljne publike i izgradnju održivih veza unutar zajednice, a i šire.

6. FINANSIJSKI PLAN ZA 2024. GODINU

Finansijski plan Fonda za inovacije Crne Gore za 2024. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda za 2024. godinu i baziran je na pokazateljima poslovanja u 2023. godini i očekivanim prihodima i rashodima u narednoj godini.

Ukupni planirani prihodi iz Nacionalnog budžeta:

Ukupni planirani prihodi iz Nacionalnog budžeta za 2024. godinu iznose 3.600.000,00 EUR, raspoređenih na sljedeći način:

- 2.400.000,00 EUR obezbijedeno je preko Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija.

Iz ovog budžeta se tokom 2024. godine planira pokretanje sedam programskih linija za podršku inovativnoj zajednici, za čiju realizaciju je potrebno izdvojiti 1.900.000,00 EUR. Dodatno, za potrebe operativnog poslovanja i obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa, predviđeno je izdvajanje od 500.000,00 EUR;

- 1.200.000,00 EUR obezbijedeno je preko Ministarstva ekonomskog razvoja kroz Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji. Ovaj program je iniciran i pokrenut u 2023. godini u okviru međuresorne saradnje tri ministarstva: Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva ekonomskog razvoja i Ministarstva energetike i rudarstva, a u cilju obezbjeđivanja neophodne sinergije između inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3).

Pored navedenih sredstava, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 24. januara 2024. godine, nakon usvajanja informacije o statusu programa i modelu obezbjeđivanja dodatnih sredstava za realizaciju druge faze programa (sredstva IPA III paketa direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize) zadužila Ministarstvo ekonomskog razvoja da, nakon obezbjeđivanja sredstava od Ministarstva finansija, uplati sredstva u iznosu od 1.500.000,00 EUR na žiro-račun Fonda; Navedena sredstva su uplaćena Fondu 15.aprila, 2024. godine.

NAZIV PROGRAMSKE LINIJE FONDA	BUDŽET FONDA (+ MER + EU IPA III)	OD TOGA ZA FOND IZ BUDŽETA CG
1. Vaučeri za zaštitu i razvoj pronalaska	20.000,00	20.000,00
2. Podsticanje inovacione kulture	80.000,00	80.000,00
3. Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	150.000,00	150.000,00
4. Kolaborativni grantovi za inovacije	1.000.000,00	1.000.000,00
5. Provjera inovativnog koncepta	300.000,00	300.000,00
6. Podrška ranoj fazi razvoja startupova	350.000,00	350.000,00
7. Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	2.700.000,00	0,00
UKUPNO:	4.600.000,00	1.900.000,00

Tabela 2: Opredijeljeni budžeti javnih poziva tokom 2024. godine

U okviru troškova za navedene programske linije uračunati su troškovi evaluacije i monitoringa, što obuhvata angažovanje međunarodnih eksperata, ekspertske komisije i mentora koje procjenjujemo u bruto iznosu od 100.000,00 EUR.

U slučaju da planirana sredstva iz određene programske linije ne budu ugovorena u cjelosti, Fond će ih preusmjeriti na druge programske aktivnosti.

OSTALA SREDSTVA – DONACIJE IZ PROGRAMA ULAGANJA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA PRIVREDNI I EKONOMSKI INTERES CRNE GORE

Odlukom o izmjenama i dopunama “Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo, prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore”, koju je donijela Vlada Crne Gore 30.12.2021. godine, svaki aplikant je bio obavezan, između ostalog, uplatiti 100.000,00 EUR na escrow račun namijenjen razvoju inovacionog ekosistema u Crnoj Gori. Prema jasno definisanim pravilima, tek nakon odobrenja državljanstva aplikantu, sredstva se prenose na žiro-račun Fonda. Važno je napomenuti da Fond ne može samostalno donijeti odluku na koji način će koristiti ta sredstva, već je u obavezi da predloži Osnivaču, tj. Vladi kako bi bilo najbolje usmjeriti sredstva akumulirana na ovaj način.

Zaključno sa 22.03.2024. godine, na žiro-račun Fonda koji je otvoren kod Hipotekarne banke, specijalno za ove namjene, deponovano je ukupno 24.700.000,00 EUR. Smatramo da je to izuzetno važan potencijalni izvor finansiranja inovacija, a u budućnosti i nauke u Crnoj Gori.

Fond za inovacije Crne Gore pokrenuo je inicijativu prema Osnivaču za omogućavanje korišćenja ovih sredstava. U 2024. godini traženo je da se za potrebe otvaranja programske linije za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) dozvoli korišćenje sredstava u iznosu od 1 milion eura i da se obezbijedi saglasnost za pokretanje procesa pregovora sa svjetski renomiranim *Plug and Play* akceleratorom i konsultantskom kućom *Sustineri Partners* o pokretanju programa *Sustainability Accelerator for Adria region* koji bi se takođe mogao finansirati iz ovog programa u iznosu koji bi bio utvrđen nakon završetka pregovora.

MEĐUNARODNI PROJEKT INNOVABLUE

Fond će kao partner učestvovati u projektu “Innovation network for development of solutions and technologies for sustainable blue economy in the Adria region - INNOVABLUE” koji je odobren za finansiranje u okviru prvog poziva ADRION 2021-2027. Projekat tematski spada u prioritet 1 ADRION prvog poziva za projekte koji se odnosi na jačanje kapaciteta za inovacije u Jadransko-jonskom regionu. Projekat traje 30 mjeseci i počće sa realizacijom u aprilu 2024. godine. U projektu učestvuju devet partnera iz Hrvatske, Slovenije, Grčke, Italije, Srbije i Sjeverne Makedonije. Ukupan budžet projekta iznosi 1.705.017,50 EUR, od čega je EU finansiranje 1.449.264,87 EUR (85%) a kofinansiranje konzorcijuma 255.752,63 EUR (15%). Budžet Fonda za inovacije iznosi 115.740,00 EUR, od čega je EU finansiranje 98.379,00 EUR, a kofinansiranje Fonda 17.361,00 EUR. Projekat se predfinansira od strane partnera i nakon realizovanih aktivnosti, u šestomjesečnim periodima podnose se narativni i finansijski izvještaji nakon čega slijedi uplata sredstava. Tokom realizacije projekta planirano je pet šestomjesečnih perioda za izvještavanje, a budžet koji Fond treba da obezbijedi za predfinansiranje iznosi 22.848,00 EUR.

Prvi šestomjesečni period realizacije projekta će trajati do oktobra/novembra 2024. godine. U ovom periodu, Fond će biti organizator kick-off konferencije projekta kojoj će prisustvovati svi partneri i realizovaće aktivnosti predviđene planom projekta koje podrazumijevaju budžet za ljudske resurse i administrativne troškove. Nakon potpisivanja Ugovora, IPA partneri dobijaju predfinansiranje u iznosu

do 20% budžeta u zavisnosti od raspoloživih fondova, tako da će u skladu sa ovim pravilom tokom 2024. godine Fond dobiti predfinansiranje do 20% u maksimalnom iznosu do 19.675,00 EUR za realizaciju projektnih aktivnosti. Dinamika uplate sredstava za predfinansiranje zavisi od Upravljačkog tijela EU i očekuje se krajem 2024.godine.

PLANIRANI RASHODI FONDA IZ BUDŽETA NAMIJENOG POTREBAMA OPERATIVNOG POSLOVANJA

U skladu sa očekivanim obimom posla, za operativne troškove opredijeljen je iznos od 500.000,00 EUR. Od toga procijenjeni troškovi zarada (uključujući poreze i doprinose) iznose 275.000,00 EUR. Imajući u vidu programski okvir Fonda koji sada uključuje i programske linije koje se kreiraju u saradnji sa drugim institucijama, uvođenje GBER-a (*General Block Exemption Regulation*) u programe Fonda što donosi kompleksniji način praćenja i izvještavanja državne pomoći, Pravilnika o nabavkama za korisnike programa Fonda koji nisu u obavezi da primjenjuju Zakon o javnim nabavkama koji takođe iziskuje kompleksnije planiranje i praćenje procedura nabavki, veliki broj projekata za koje je neophodno sprovoditi monitoring, kao i značajnije učešće Fonda u međunarodnim projektima, planirano je angažovanje još najmanje četiri novozaposlena lica, u skladu sa Aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Troškovi naknada članovima Odbora direktora planirani su u bruto iznosu od 45.000,00 EUR, dok je za troškove naknada po osnovu ugovorenih usluga namijenjeno 30.000,00 EUR.

Troškovi dnevnica za službena putovanja (uključujući i troškove smještaja) u zemlji i inostranstvu planirani su u iznosu od 35.000,00 EUR.

Za javne nabavke izdvojeno je 100.000,00 EUR pri čemu je 6.050,00 EUR namijenjeno za nabavku računarske opreme za novozaposlene, 9.438,00 EUR za nabavku namještaja. Ostali troškovi investicionih ulaganja i tekućeg održavanja iznose 8.470,00 EUR (uključujući softverske pakete i informacione sisteme). Rashodi tekućeg poslovanja, u skladu sa objavljenim planom, predviđeni su na 76.042,00 EUR.

Ostali troškovi poslovanja, kao što su troškovi električne energije, režijski troškovi, naknade bankarskih provizija za transakcije u zemlji i inostranstvu i drugo, procijenjeni su na 15.000,00 EUR.

...**IDEJE SE**
ISPLATE...

